

Ninasarvik
Rahvaliidu
kongressi rõdul
Lk 2-3

Maaülikooli
üliõpilasjuht
Silver Kuusik:
Eesti toidaks
oma rahva ära!
Lk 5

Eurolaulja Robin
Juhkental sil-
lutab tulevikku
Lk 6-7

Palju õnne
sünnipäevaks,
Edgar! Lk 12

Kodurahuforum: mida teha tööpuudusega?

Oma ettekandeks valmistub üks peaesinejaid akadeemik Urmas Varblane (keskel). Teda abistavad OÜ Geomeedia juht Rivo Noorkõiv ning ajakirjanik Natalja Malleus.

Foto Ivri Vee

LOE lk 6-7

18. mail toimus Tallinnas 11. kodurahuforum. Nordic Hotel Forumi ruumes võeti seekord vaatluse alla tööpuuduse probleemid nii Tallinnas kui ka kogu Eestis.

IVARI VEE
ivari@kesknadal.ee

Esinesid Tallinna linnapea Edgar Savisaar, Tartu Ülikooli rahvusvahelise ettevõtluse professor akadeemik Urmas Varblane, Töötukassa juhatuse liige Pille Liimal, Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi juhataja Ivi Proos ja OÜ Geomeedia juht Rivo Noorkõiv. Arutelul pakuti välja rakendusi, mida teha kasvava tööpuudusega.

Töötuse kasv on katastroofiline
Savisaar kinnitas foorumi

avakõnes, et töötute arv on aasta jooksul suurenenud ligi 100 tuhande võrra. Kuna selline situatsioon on Eestis esmakordne, puudub riigiasutustel oskus niisuguses olukorras käituda. Valitsus kahjuks ei tee praktiliselt midagi, et olukorda parandada – ainult räägib uute töökohtade tekkeks soodsa kliima loomisest, sõnadest aga kaugemale ei jõua. Ansip on soovitanud „anda abivajajale õng, mitte kala“. Selleks viidi Tööturuametis, mis nüüdseks on Töötukassaga liidetud, läbi terve hulk koolitusi. Näiteks õpetati välja

korstnapühkijaid, hiljem aga selgus, et piisavat hulka korstnaid, mida pühkida, polegi olemas. Savisaar mainiski, et tolle „õngega“ pole meil suurt midagi teha, sest „kala“ meie jões ju pole. Tema sõnul oleks ilmselt kõige tähtsam säilitada inimeste tööharrjumused. Sellega on Tallinna linnavalitsus ka pidevalt tegelnud. Umbes aasta tagasi võeti vastu Tallinna abipakett, tänu millele sai Tallinnas 2009. a omavalitsusüksuste toel tööd oma paar tuhat inimest. Selle üle aga on valitsuse tasemel ning Eesti

„vabas“ meedias vaid ilgutud.

Veel Tallinna reisisaajatest

Tallinna linn lõi töökohad, millele meedia on suutnud anda ülimalt negatiivse imago, – loomulikult on seda reisisaajad. Teisalt, rahvusvaheline invaorganisatsioon tänas Tallinna linnavalitsust reisisaajate olemasolu eest, sest bussisõit on ratastooliinimestel tänu reisisaajatele nüüd tunduvalt lihtsam. „Kui küsite, millisel määral sotsiaalse hõive ja töökohtade loomise toetamine Tallinnas

tööpuuduse leevendamisele kaasa aitab, siis tooksin niisuguse näite: märtsikuine tööpuuduse statistika näitab, et kui Eestis tervikuna kaotas märtsis töö 1285 inimest, siis Tallinnas 145, mis on vaid 11,3% kogu Eesti töötuse kasvust. Arvestades asjaoluga, et Tallinna osakaal Eesti tööjõus on ligikaudu 32%, siis oli töötuse märtsikuine kasvutempo Tallinnas peaaegu kolm korda väiksem kui riigis tervikuna,“ ütles Savisaar. Peaasjalikult tegi linnapeale muret, et riigi ja omavalitsuste vahel puudub koostöö.

Juhtkiri

Aeg muutusteks!

VIKTOR TRASBERG
Tartu Ülikooli majandusteooria dotsent

Eesti tänane olukord meenutab nõukaaegse stagnatsiooni viimaseid aastaid. Samasugune kiire majanduslangus, kriitilisele tasemele jõudnud tööpuudus ning inimeste hooguvõttev soov välja rännata. Küünilisel kombel on ka Eesti valitsuskalitsiooni retoorika üsna samalaadne – mida kehvemaks kujuneb majandusolukord, seda ülistavamaks lähevad kõned meie „majandussaavutustest“.

Praegust majandusseisu peegeldavad arvud on kõike muud kui ülevad. Viimase kolme aasta majanduslanguse sügavuse poolest oleme Euroopa Liidus koos Lätiga kõige viletsamad. Samasugune seis on tööpuudusega – esimese kvartali ligi 20-protsendine tööpuudus on üli kõrge näitaja. Meie heaolulase on Põhja-maadega võrreldes hakanud jälle alanema ning oleme jõudnud tagasi Euroopa Liidu ja Ansipi eelsesse aega. Väliskapital on asunud Eestist hooga välja liikuma, samuti suundub Eesti omanike raha üha enam mitte meie oma majandusse, vaid välisriikidesse. Majanduskriisi oludes on ühiskonnas suurenenud sotsiaalne ebavõrdsus ning paisunud lõhed Eesti erinevate piirkondade elatustasemes.

Tänases kriisis peaks olema ülimalt selge, et sellise majandussüsteemiga ja sellise majanduspoliitikaga pole võimalik enam jätkata. Nõukajärgse üleminekumajanduse mudel kuidagi ei sobitu keskmisele arengutasemele jõudnud ja Euroopa Liidu liikmeks olevale ühiskonnale. Odavale tööjõule, madalatele maksudele ja primitiivsele tootangule rajatud majanduskorraldus ei saa mingil juhul olla jätkusuutlik.

Mis suunas peaks siis liikuma?

Esiteks, ümber tuleb kujundada majanduse struktuur. Toota tehnoloogiliselt keerulisemaid ja välisurgudel konkurentsivõimelisemaid kaupu ja teenuseid. Seda pole kuidagi võimalik saavutada, kui endiselt kiitlame sellega, et meie palgad on majanduskriisis langenud. Palgalanguse puhul on tegemist väga suure negatiivse mõjuga tootlikkusele ja konkurentsivõimele. Meie Põhjala-naabrid on sellest väga hästi aru saanud ning hoidnud tööturu ja palgataseme stabiilse ka kriisiolukorras. Meie konkurentsieelis seega ärgu tulenev madalamatest palkadest, vaid paremini ette-

valmistatud ja tõhusamalt motiveeritud töötegemisest.

Teiseks, riigi majanduse juhtimises tuleb lähendada demokraatlikule ja turumajanduslikule ühiskonnale omastest seaduspärasustest. Meie majandust on Euroopa Liiduga ühinemise järgsel ajal juhitud mingitest parempoolsetest parteipoliitilistest utoopiast lähtudes. Eurole üleminek on olnud vaid kattevari valitsuskalitsiooni äpardunud majanduspoliitikale. Majanduspoliitiliste utoopiate tagajärjeksi ongi eelpoolkirjeldatud kriisisituatsioon. Väga selgelt on nähtav ka majanduse konkurentsivõime langus ja Eesti riikluse kahenemine.

Peame kasutama samalaadseid majanduse juhtimise ja reguleerimise instrumente nagu meie kõrgeltarenenud Põhjala-naabrid – avaliku sektori investeeringute ja maksusüsteemi kaudu toetama ja korrigeerima majanduse arengut, arendama füüsilist ja sotsiaalset infrastruktuuri. Ilma selleta pole ka välisinvesteeringud ja majanduskasv võimalikud.

Kolmandaks, tuleb tagada keskklassi laienemine, mõju ja motiveeritus. Sellest sõltuvad

ühiskonna areng ja jätkusuutlikkus. Nii Euroopa Liidus kui ka USA-s on probleemiks saamas keskklassi osa vähenemine ja ühiskonna polariseerumine. Peale tuluerisuste kanduvad „klassivahed“ üle hariduslikesse ja muudesse võimalustesse. Selline situatsioon on kahjuks toimunud ka kriisiolukorras olevas Eestis. Ekstreemne tööpuudus on suurendanud madalatuliste arvu ning, teiselt poolt, jõukus on koondunud üha väiksema osa ühiskonnaliikmete kätte.

Kokkuvõttes, me ei saa eeldada, et majanduskriis läheb üle iseenesest. Kriisi omatahtsi lõppemist oodata oleks Eestile katastroofiline. Kriisist aitavad välja vaid efektiivne ja suunatud majanduspoliitika, meie tööturu ja majandustegevuse elavdamine, kõigi ühiskonnaliikmete motivatsiooni suurendamine. Väärtustada tuleb töötegemist ja ettevõtlikkust, aga ka ühiskonna solidaarsust ja ühtekuuluvust, mis annaks inimestele usu Eesti tulevikku ja ka omaenda õnnelõulisse just siin riigis.

KESKMÖTE:
Meie majandust on Euroopa Liiduga ühinemise järgsel ajal juhitud mingitest parempoolsetest parteipoliitilistest utoopiast lähtudes.

nädala nupud

Ninasarvik Rahvaliidu kongressi rõdul

"Kui Rahvaliidu tuleval aastal riigikokku ei saa, neelab ninasarvik ta alla," ähvardab Postimehe ajakirjanik Sigrid Kõiv päev pärast Rahvaliidu kongressi, mis andis ülekaalukalt eitava otsuse pikale ja piinarikkale nn ühinemisprotsessile, et mitte õelda SDE poolt ülevõtmise aktsioonile.

"Kui valimistulemused olid joovastunud huigetega vastu võetud, hõikas ninasarviku maski ehk keskerakondlikku sümbolit kandnud mees rõdult: "Kohtumiseni!";" kirjutab teine Postimehe ajakirjanik Tuuli Koch.

Iseküsimus on, mis oravameelse päevalehe kirjaneitsid nii ärevile ajas: kas on mõeldav näiteks, et ka Reformierakonna kongressilt võiks tulla samasuguseid "tasakaalukaid ülevaateid"? Kesknädalat paelub aga hoopis muu: kes oli too "ninasarviku maski" kandnud mister X kongressi rõdul? Kindlasti ta ei saanud olla nende rahvaliidlaste seast, kes liitumislepingule sotsidega väärika ei ütlesid – nemad ju ei ironiseeriks kauaaegse koostööpartneri Keski üle. Kuid raske uskuda, et ninasarviku osa etendas ka keegi SDE pooldaja-rahvaliidlane – kibestunud inimene kongressil nalja ju ei teeks.

Kesknädal tahaks väga teada, kes siis ninasarviku identiteedi varastas ja sellega RL iseseisvuslasi hirmutas? See oli ju puhas provokatsioon ja vanale heale Rahvaliidule ei ole provokatiivne käitumine seni omane olnud. Järelikult pidi olema keegi võõras – miks mitte näiteks pettunud sots, kes lootis haarata Rahvaliidu struktuuri, mõned tublid vallajuhid, parteikassa ning kaotada Rahvaliidu nime, sai aga vaid üle riigi võimsalt vastu kajanud rahvaliidlaste ei? Kas see tundmatu üksisarvik seal Jõhvi kontserdimaja rõdul ei tunnistas ausalt ise üles: see olin mina, kes ma püüdsin veeretada oma isikliku ebaõnnestumise erakondade liitmisel Keskerakonna kaela?!

Kas see võis olla Karel Rütüti? Arne Otter? Või parim näitleja kogu etenduses, Indrek Saar isiklikult? Tema ju vastutas kogu komplekti eest. Loomulikult tuleb süü läbikukkumise eest veeretada Savikale, kellele siis veel.

Veel on huvitav see, mida sotsid nüüd aasesimees Indrek Saarega ette võtavad. Rahvaliidu hõivamine oli ju tema esimene suur parteiline ülesanne. Oleks see õnnestunud, oleks Saarest saanud ilmselt ühendpartei esimees ja Pihl sunnitaks taanduma. Nüüd on sotsidel seis väga segane – isegi raskem kui Rahvaliidul.

Tallinn taas maailma intelligentseimaid linnu

Neljandat aastat järjest valiti Tallinn maailma seitsme intelligentseima kogukonna hulka, vahendab Raepress. Tänavu võitis intelligentseima linna tiitli küll Lõuna-Korea linn Suwon, kuid Tallinna linnasekretäri Toomas Sepa hinnangul on mitmesaja konkurendiga võisteldes neli aastat järjest seitsme parima hulgas püsimine iseenesest tähelepanuväärne. "Tallinn pälvis seekord tunnustuse uute ja innovaatiliste infotehnoloogiliste lahenduste kiire ja ulatusliku kasutuselevõtu eest," rääkis Sepp. Intelligentsete kogukondade foorumi kaasasutaja Robert Bell ütles ETV „Aktuaalsele kaamerale“, et Tallinn on jõudnud infotehnoloogia alal juba teise faasi. "Kohapeal võib tunduda, et uute lahenduste rakendamine aeglustub, kuid te olete jõudmas järgmisse faasi. Seni püüdis Tallinn välja arendada oma IT-baasi, nüüd on aeg saadud kogemusi ka mujale maailma viia," rääkis Bell.

"Alati, kui arengus jõutakse teisele astmele, areng pisut aeglustub, et uueks hüppeks jõudu koguda. Mina ei muretseks, vaid jätkaks tööga, mida teete – sama energia ja usuga, mis teil on," lisas ta. New Yorgis loodi ka kõiki preemiade seniseid finaliste liitve globaalne ühendus. Lisaks Suwonile ja Tallinnale mahtusid seitsme intelligentseima kogukonna hulka USA Virginia osariigis asuv Arlingtoni maakond ning Ohio osariigi Dublini linn, Shotimaal asuv Dundee linn, Eindhoveni linn Hollandis ja Ottawa linn Kanadas.

HIIBUSE NÄDAL

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn,
Toom-Rüütli 3/5

Tellimine ja levi: 6 177 717
Toimetajad: 6 274 573
6 274 571
6 274 583

Toimetuse käsikirju ei tagasta.
Kesknädalas ilmunud artiklid
väljendavad nende autorite arvamust,
mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Peatoimetaja:

Urmi Reinde

urmi@kesknadal.ee

Poliitikatoimetaja:

Ivari Vee

ivari@kesknadal.ee

Uudistejuht:

Indrek Veiserik

indrek@kesknadal.ee

Toimetaja:

Tiit Maksim

tiit@kesknadal.ee

Kuidas linnapoisid maarahvast päästsid ja ise selili kukkusid

Viimased sündmused Rahvaliidus on näide sellest, kuidas linnapoisid püüdsid maameestele selgeks teha, et just nemad koos sotsidega on Liivimaa parimad põllumehed, kuid kukkusid ise enda võttest selili.

Kesknädala kommentaar

Tormiline võitlus Rahvaliidus kulmineerus Jõhvi kontserdimajas erakorralise kongressiga, kus üle poole delegaatidest toetas erakonna jätkamist iseseisvana. Kas see otsus tähendab erakonna lagunemist või fõoniksi tõusmist tuhest, näitab aeg.

Rahvaliidu kaks poolt

Rahvaliidu jätkajaid eristasid erakonna sümbolika sallid. Jagati voldikuid, kus tuntud rahvaliidlased kinnitasid erakonna missiooni jätkamise vajalikkust. Vastaspoolel olid aga lendlehed Eesti kaardiga, kuhu märgitud need piirkonnad, kus sotsidesse läinud rahvaliidlased saavad Riigikogu valimistel esinumbri koha. Kõlama jäigi arusaam, et ühele osale oli oluline erakonna säilimine, teisele aga väikese eliidi soojad kohad Riigikogus. Erinevalt traditsioonilistest kongressidest polnud peale Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esindaja teisi era-

kondi kutsutud. Oli see juhus või teadlik valik, kuid sotsie ei esindanud erakonna esimees Jüri Pihl, vaid Europarlamendi saadik Ivori Padar. Paljude arvates tähendas see soovi näidata sotsiaaldemokraate põllumeeste esindajana, mitte linnakeskse tööparteina.

Pihl lubati välja vahetada

Kui president Arnold Rüütel kõnet pidas, kuulas rahvas teda püsti seistes. Karel Rüütli etteastet saatsid vile ja vastuhüüded.

Karel Rüütli maalis Keskerakonna suureks kolliks, kelle eest tuleb peituda sotside rüppe. Ta märkis, et Kesk parteerib ennast maapiirkondade päästjana, tegelikult huvitab teda vaid võim Tallinna linnas. Mida päev kongressile lähemale, seda selgemaks sai lavastajatele, et vandenõu kukub kolinal läbi. Viimases hädas toodi Jõhvi kontserdimaja rõdule ninasarviku kostüüm. Sellega püüti rahvaliidlastele märku anda, et kui sotsidega ei

RÜÜTLI JA RÜÜTEL: Karel Rüütli on veel pikk tee käia, et jõuda Arnold Rüütli poliitikute kogemusteni ja erakonnatöö mõistmiseni. Inimesed ikka kõigepealt, siis alles soojad kohad ja isiklik huvi!

Fotod erakogust

liituta, tuleb ühinemine Keskerakonnaga. Rahvaliidu esimees märkis allakäiku põhjendades, et kui ta kaks aastat tagasi esimeheks valiti, arvati, et ta on prints valgel hobusel, kes lahendab kõik probleemid. Kuid ühelgi mehel pole võimalik üksi kuningriiki päästa. Nüüd tuleb tal endalt küsida: miks ei tulnud tema meeskonda?

Kuuldavasti väideti kongressile eelnenud maakondlikel konverentsidel, et SDE esimees Jüri Pihl vahetatakse

pärast ühinemist uue juhi vastu välja. See on andnud alust spekulatsioonideks, et tegemist oli rahvaliidlastest isa (Jüri) ja sotsiaaldemokraadist poja (Indrek) Saare perekondliku võimuvõtmisega. Ühinemisel lootis Indrek Saarahvaliidlaste häältega erakonna esimeheks tõusta.

Mässumeelsed siirduvad sotsidesse

Avallikkusele püütakse näidata, et tegemist on noorte ja vanade võimuvõitlusega. Tegelikult

juhivad protsessi värvika taustaga "revolutsionäärid". Kuigi Jaanus Marrandi ja Karel Rüütli suhted pole kunagi eriti head olnud (Karel võttis Marrandilt fraktsiooni ja erakonna esimehe koha), suutis Marrandi noored enda meeskonda meelitada. Just nii nagu aastaid tagasi keskerakondlane Jaanus Marrandi punus intriige Keskerakonnas ega suutnud valida SDE ja Rahvaliidu vahel, pidades kõnelusi isegi Reformierakonnaga, toimistanüüd Rahvaliidus. Jaak Allik on näidanud, et on

hea intriigide lavastaja ka poliitikas. Ta on kuulunud mitmesse parteisse ning lavastas ka Maarahva Ühenduse killustumise. Viimati andis ta erinevaid etendusi Rahvaliidus, mis said alguse presidendivalimistest ning jätkusid igal kevadel lavastuste sarjaga "Sotside ja rahvaliidlaste pulmad". Tuleval nädalal selgub Rahvaliidu Riigikogu fraktsiooni saatust. Kui Marrandi ja Rüütli lahkuvad fraktsioonist, lakkab see olemast, sest eksistentsi jätkamiseks vajatakse viit liiget.

Kas Ilves käis kurjategijate pummelungil?

Eurosaadik Tunne Kelam tundis reedel, 21. mail Tallinnas toimunud rahvusvahelisel ajalookonverentsil „Teine maailmasõda – tegemata järeldused“ kahetsust see üle, et 9. mail tähistati Moskvas suurejooneliselt järjekordset võidu aastapäeva. Kelami sõnul pole tähistada tegelikult midagi, sest see sõda oli kahe türanni kokkupõrge, kellest kumbki ei saanud Euroopa rahvastele midagi head tuua.

ALEKSANDR TŠAPLÕGIN
aleksandr@kesknadal.ee

Selline suhtumine ajaloolisesse sündmusesse ei ole kindlasti mitte uus. Seda on juba aastaid aktiivselt propageerinud mitme monograafia ja ajalooõpikute autor Mart Laar, kes konverentsil samuti esines. Laar kinnitas, et Eesti oli esimene riik, kes pakkus maailmale uue ning tema arvates tunduvalt objektiivsema ajalookäsitluse. Laar avaldas lootust, et lõppude lõpuks vallutab tema ajalooline tõde Euroopa ning seejärel ka kogu muu maailma, kusjuures siis hakkavad kõik

lapsed koolis õigete ajalooõpikute järgi õppima. Ajalugu pole tõesti täppisteadus, nagu näiteks matemaatika. Kuid Teise maailmasõja kohta on levinud hulk ju lausa üksteist välistavaid traktaate! Kui järgida Laari välja pakutud ning Kelami toetatud käsitlust, jääb arusaamatuks nii mõnigi moment. Esiteks see, kedakujutasid endast tegelikult Roosevelt ja Churchill, kes teatavasti olid ju Teises maailmasõjas Stalini liitlased. Kui järgida Laari–Kelami loogikat, polnud nad mitte maailma vabastajad fašismist, vaid kurjategija käsilased. Samuti jääb arusaamatuks, mis sündmusest võttis Moskvas osa Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves. Eeldati, et ta sõitis võiduparaadile, millest võtsid osa Suurbritannia, USA, Prantsusmaa ja Poola ning

VABASTAJA VÕIANASTAJA: Suurema osa maailma jaoks on see mees maailma kurjusest vabastaja, mõne jaoks kurjategija.

Venemaa kui Nõukogude Liidu õigusjärglase sõjaväelased. Samas, kui järgida ikka sedasama Kelami–Laari loogikat, tuleb välja, et president Ilves viibis mingil bandiitide kokkusaamisel, mis ei tee au ei Ilvesele endale ega riigile, mida ta esindab. Ja lõpuks veel üks küsimus. Laari ja Kelami kinnituste järgi oli sõjakurjategija mitte ainult Stalin, vaid ka Hitler. Sel juhul jääb arusaamatuks, mis alusel nimetas Laari ja Kelami erakonnakaaslane kaitseminister Jaak Aaviksoo oma avalikus tervituskõnes, mille ta pidas 20. SS-diviisi veteranide kokkutulekul Sinimägedes, neid veterane samasugusteks kangelasteks ja vabadusvõitlejateks nagu olid aastail 1918–1920 Vabadussõjas võidelnud sõjamehed.

Terane mõte

"Olukorras, kus Eestis on jätkuvalt üle 120 000 töötut ja vaesus süveneb iga nädalaga, tuleb meie valitsuse juhtpartei välja ideega korraldada Eestis 2024. aastal jalka EM ja teha samal ajal ka valimisreform. No sellist küsimist annab ikka otsida."

Sotsiaaldemokraat Jaak Juske blogist, 20. mai

Ratas veab rohelise pealinna ideed

Prantsusmaal Dunkerque'is toimival üleeuroopalisel linnade konverentsil pidas Riigikogu aseesimees Jüri Ratas (pildil) ettekande „Euroopa Rohelise Pealinna konkurss – ideest teostuseni“.

Konverentsil, kus käsitleti linnade jätkusuutliku arengu probleeme, osales ta Euroopa Liidu Regioonide Komitee esimese asepresidendi Michel Delebarre'i kutsel. Ratas sõnul on Rohelise Pealinna konkursi eesmärk suurema tähelepanu pööramine linnade säästva arengu põhimõtetele. „Seda tiitlit kande linn muutub atraktiivseks turistidele ja seeläbi tõuseb ka tema konkurentsivõime märgatavalt,“ ütles ta.

„Meil on üks Euroopa, ning meie kohus on seda hoida ja tugevamaks muuta,“ rõhutas Ratas.

Euroopas on igapäevane konkurents oma mõtetele ja ideedele avalikkuse laiemale tähelepanu pälvimiseks äärmiselt keeruline. Ainult parimad parimatest jäävad sõelale. Kesknädal hindab seetõttu kõrgelt Jüri Ratase võimekust panna huvituma Tallinnas alguse saanud ja siin teostatud rohelise pealinna ideest. **Kn**

Reformikandidaat pääses Nõval volikokku 0 häällega

Riigikogu keskerakondlased esitasid regionaalminister Siim-Valmar Kiislerile (IRL) arupärimise ilma valijate usalduseta Nõva vallavolikogu liikmeks saanud Pille Lääne kohta.

„Kohalike omavalitsuste valimistel sai Nõva vallas Reformierakonna nimekirjas kandideerinud Pille Lääne 0 häält,“ ütles Vladimir Velman (KE). „Ta on selle tulemusega täieõiguslik Nõva vallavolikogu liige.“ Velman lisas, et rahvaesindaja on volikogus oluline lüli kohaliku kogukonna ja täitevvoimu vahel.

Keskerakonna fraktsioon tahab Kiislerilt teada, kuidas

minister iseloomustab olukorda, kus kohalikkude rahvast esindab inimene, kel pole ühegi valija toetust, ja mida minister on teinud, et tulevikus sellist õiguslikult ja eetilistelt segast olukorda ei tekiks. Samuti huvitab keskerakondlasi, kes täidaks volikogu koha, kui nimetatud isik eetilistel kaalutlustel loobuks ja kas võimalik asendusliige väljendaks adekvaatselt valijate tahet? Praegu esindab Reformi-

erakonna valimisnimekirja Nõva volikogus inimene, kel puudub täielikult valija usaldus. Kuidas see juhtum võiks mõjutada Nõva rahva õiglustunnet ning kuidas see kõik mõjub kodanikuühiskonna arengule ja usaldusväarsusele?

Poliitikut tavaliselt ikka soovivad inimestele, et võtke oma esindajaga kohalikus esinduskogus otse ühendust või siis valitu võtku oma valijatega ühendust. Kellega peab suhtlema saadik, kellel on 0 häält?

KE pressiteade

Kui palju palka saavad Eesti linnapead?

Linnapeade palk ühe linnaelaniku kohta erineb sadu kordi

1. aprilliks pidid kõik omavalitsused avalikustama möödunud aastal oma töötajatele makstud palgad. Kindlasti pakub lugejatele huvi, kes neist enim teenis ja milline omavalitsus oli palgaga heldeim.

VIRGO KRUIVE
MTÜ Eurosaadik

Eesti suurimat palka (783220 krooni) teenis Tartu abilinnapea **Margus Hanson** (REF), kes sai 122343 krooni ehk 18,51 protsenti rohkem oma ülemusest, reformierakondlikust linnapeast Urmas Kruusest. Isegi Reformierakonna peaminister Andrus Ansip sai vaid 7363 krooni enam. Teisel kohal oli Tartu abilinnapea **Karin Jaanson** (ERL) 757989 krooniga, kolmandal – Saue linnapea **Orm Valtson** (REF) 741013 krooniga, neljandal – Pärnu linnapea **Mart Viisitam** (KESK) 720696 krooniga, viiendal – Rakvere linnapea **Andres Jaadla** (REF) 716767 krooniga. Reformierakond oli ennast Tartu, Saue ja Rakvere palgadega viinud linnapeade esiviisikusse. Tartu abilinnapea **Jüri Sasi** (REF) 701205 krooni oli viimane üle 700-tuhandeline teenistust.

Teiste suuremate linnade juhid teenisid vastavalt: 7. Sillamäe linnapea **Ain Kiviorg** (KESK) 673939; 8. Tallinn linnapea **Edgar Savisaar** (KESK) 668200; 9. Kohtla-Järve linnapea **Jevgeni Solovjov** (KESK) 662232; 10. Tartu linnapea **Urmas Kruuse** (REF) 660877; 16. Narva linnapea **Tarmo Tammiste** (KESK) 610167; 42. Viljandi linnapea **Kalle Jents** (REF) 421044; 54. Kuressaare linnapea **Urve Tiidus** (REF) 375496. Esimeste 20 enimteeninu hulgas oli 8 linnapead ja 12 abilinnapead. Abilinnapea teenis oma ülemusest rohkem Jõgeval, Kiviõlis, Paides, Paldiskis, Tartus ja Tõrvas.

Linnajuhtide palgad ja linnaelanike arv ei ole seoses

Arvestades omavalitsuste ja eelarvete suuruse erinevust, ei ole mõistlik võrrelda suurt linna ja ääremaaal. Seetõttu võtsimegi vaatluse

alla linnad, mis on iseseisvad omavalitsused. Neid on 33 ja nende valimisõiguslike elanike arv varieerub Mõisaküla 830-st kuni Tallinna 326456-ni (KOV valimistel 2009). Omavalitsus peab täitma, sõltumata oma suuruselt, üsnagi sarnaseid ülesandeid ja võiks eeldada, et samamoodi võrdselt on tasustatud ka nende juhid. Ometigi selgus, et see võib ühe valimisõigusiga elaniku kohta erineda lausa 168 korda – just sedavõrd palju sai Kallaste linnapea **Jaak Üprus** (KESK, vahepeal IRL) oma Tallinna kolleegist **Edgar Savisaarest** (KESK) enam. Kui siit midagi järeldada, siis väikeste linnade heldust oma juhtidele maksmisel. Iga Kallaste valija kohta maksti 10 kuu jooksul 345 krooni, iga tallinnase kohta aga vaid 2,05 krooni 12 kuu peale. Võrdluses osales 31 linna 121 linnapead või abilinnapead. (Maardu ja Mustvee ei olnud isegi 24. maiks palgaandmeid avaldanud.)

Kogu pingerea esimesest poolest (61. kohani) leiame erakondlasi järgmiselt:

Reformierakond 19, Keskerakond 15, IRL 7, SDE 2, Rahvaliit 1 ja kristlikud demokraadid 1. Aastase brutopalga järgi oleksimese 61 seas arvud aga vastavalt 19, 25, 4, 2, 2 ja 1. Omavalitsusjuhtide pingereas ei ole eristatud nende ametisoleku kestust. Pingerea esimese poole (61. kohani) seas ongi valdavalt valimisteni või terve aasta ametis olnud juhid. Tabeli lõppu jäid üle 10 000 elanikuga linna terve aasta juhtinud ja pärast valimisi paariks kuuks tulnud uued juhid. Näiteks 19. novembrist tulnud **Toomas Kivimägile** kulus igal pärnakal 2,09 krooni, aga terve aasta ametis olnud **Edgar Savisaarele** igal tallinlasele 2,05 krooni. Jõgevasel kulus **Viktor Svjatõševile** 63,66 krooni ja elvalasel **Reno Laidrele** 62,73 krooni. Kaks viimatinimetatud on mõlemad Reformierakonnast, aga esimene oli ametis vaid 8 kuud. Ametiaja kestusel ei olnud selget seost ka brutopalgaga. Näiteks Põltsamaa abilinnapea **Sven Lass** sai 31. koha oma 52,84 krooniga linnaelaniku kohta, kuigi ametis oli 21. oktoobrist ja brutotulu oli 202766 krooni (92. koht), teenis ta rohkem kui 12 kuud töötanud ja 169 tuhat krooni teeninud Mõisaküla (93.) ja Püssi (94.) linnapea.

Brutotulu ja linnakodaniku

kohta arvestatud kulu tabelite kõrvutamisel tõusevad mõlemas etteotsa Saue ja Paldiski. Need on helded maksjad ja samuti kulukad inimese kohta. Teised omavalitsused on pingereas ebaühtlasemalt jaotunud või ollakse arvestuse

tabelites erinevates otstes. Näiteks Võhma, Püssi ja Mõisaküla on ühe inimese kohta arvestatult tabeli tipus, aga brutotulu tabelis olid need linnapead terve aasta ametis olnute seas viimased. Vastavalt olid aga Tallinna,

Tartu, Narva ja Kohtla Järve inimese kohta arvestatult viimases kolmandikus, kuid brutotulu tabelis esimeses kolmandikus. See on ka majanduslikult seletatav, et suures linnas on kulu ametikoha kohta väiksem.

Ainus järeldus nende kahe pingerea võrdlemisest ongi tõdemus, et tõepoolest Reformierakond armastab ülilheldelt Tartu, Saue ja Rakvere juhtimist ning omavalitsuse suurus ei ole alati seotud maksitava palgaga.

Tabel

Eesti 31 linna juhtide kululus omavalitsuse valimisõigusliku inimese kohta (aastapalk jagatud valimisõiguslike inimeste arvuga). Esitatud kujul: summa kroonides linnakodaniku kohta, omavalitsus, erakond, 2009. aasta palk kroonides (ametisoleku periood) ja [aastapalga järgi arvestatud koht linnapeade seas].

345,68	Kallaste linnapea Jaak Üprus	(KESK) 302817	(2. novembrini) [73.]
203,84	Mõisaküla linnapea Ervin Tamberg	(IRL) 169185	[93.]
199,92	Võhma linnapea Avo Pöder	258295	[82.]
167,08	Võhma abilinnapea Aare Järvik	(KESK) 215870	[90.]
162,74	Narva-Jõesuu linnapea Andres Noormägi	(IRL) 414493	[44.]
158,64	Saue linnapea Orm Valtson	(REF) 741013	[3.]
147,56	Paldiski abilinnapea Anneli Lään	510701	(22. detsembrini) [28.]
146,33	Paldiski linnapea Jaan Mölder	506447	(22. detsembrini) [29.]
146,07	Paldiski abilinnapea Heldur Suun	(EKD) 505541	(22. detsembrini) [30.]
140,95	Püssi linnapea Marge Männi	(KESK) 169000	[94.]
128,02	Paldiski abilinnapea Andrei Martõnjak	(SDE) 443078	(22. detsembrini) [39.]
124,58	Loksa linnapea Helle Lootsmann	(KESK) 325781	[66.]
124,49	Saue abilinnapea Mati Uuesoo	581470	[17.]
116,23	Sindi linnapea Mati Mettus	(REF) 401333	(19. novembrini) [46.]
105,66	Kunda linnapea Allar Aron	(REF) 312000	[69.]
105,41	Tõrva abilinnapea Tõnu Jaansalu	(KESK) 275340	[80.]
97,72	Saue abilinnapea Rafael Amos	456427	[37.]
96,47	Loksa abilinnapea Andres Kasikla	(KESK) 252267	[84.]
96,02	Loksa abilinnapea Laivi Kirsipuu	(KESK) 251104	[85.]
90,48	Jõgeva abilinnapea Aare Olgo	(KESK) 419899	(16. novembrini) [43.]
89,93	Tõrva linnapea Agu Kabrits	(KESK) 234900	[87.]
89,41	Põltsamaa linnapea Jaan Aiaots	(ERL) 343069	[59.]
80,89	Kärbla linnapea Anton Kaljula	(REF) 249539	(11 kuud) [86.]
76,72	Jõgeva abilinnapea Kalmer Lain	(REF) 356075	(1. septembrist linnapea) [58.]
74,87	Põlva linnapea Tarmo Tamm	(KESK) 380703	[52.]
66,65	Sindi abilinnapea Rein Ariko	230147	[88.]
63,66	Jõgeva linnapea Viktor Svjatõšev	(REF) 295467	(31. augustini) [75.]
62,73	Elva linnapea Reno Laidre	(REF) 308999	[71.]
58,98	Paide abilinnapea Kaido Ivask	(IRL) 429613	[40.]
55,62	Keila linnapea Tanel Mõistus	(REF) 428982	[41.]
53,42	Rakvere linnapea Andres Jaadla	(REF) 716767	(11. novembrini) [5.]
52,84	Põltsamaa abilinnapea Sven Lass	202766	(21. oktoobrist) [92.]
52,37	Keila abilinnapea Eike Käsi	403966	[45.]
51,51	Elva abilinnapea Toomas Järveoja	(REF) 253738	[83.]
51,37	Sillamäe linnapea Ain Kiviorg	(KESK) 673939	(11 kuud) [7.]
50,96	Keila abilinnapea Enno Fels	(REF) 393054	[44.]
46,86	Kallaste linnapea Viktor Nukka	(KESK) 41047	(3. novembrist) [113.]
44,31	Paide linnapea Kersti Sarapuu	(KESK) 322746	[67.]
43,41	Võru linnapea Kersti Kõosaar	(REF) 488201	(10. novembrini) [33.]
40,86	Haapsalu linnapea Ingrid Danilov	380532	(31. oktoobri) [53.]
39,87	Paide abilinnapea Piret Sapp	290381	[77.]
39,75	Kiviõli abilinnapea Virje Härm	216431	(10 kuud) [89.]
37,45	Kiviõli abilinnapea Anu Needo	(REF) 203935	(9 kuud) [91.]
34,68	Võru abilinnapea Pille Pikker	(REF) 389992	(10. novembrini) [48.]
34,60	Valga linnapea Ivar Unt	(REF) 383999	[51.]
34,24	Rakvere abilinnapea Ain Suurkaev	(IRL) 459439	[36.]
33,84	Rakvere abilinnapea Rannar Vassiljev	(SDE) 454102	(11. novembrist linnapea) [38.]
33,25	Võru abilinnapea Innar Mäesalu	(REF) 373908	(10. novembrini) [55.]
32,95	Võru abilinnapea Jüri Johanson	(KESK) 370572	(10. novembrini) [56.]
32,46	Haapsalu aselinnapea Aivar Sein	302254	(31. oktoobri) [74.]
31,63	Haapsalu aselinnapea Toivo Hein	294543	(31. oktoobri) [76.]
30,99	Kiviõli linnapea Dmitri Dmitrijevi	(KESK) 168765	(jaanuar-juuni ja november-detsember) [95.]
30,97	Kuressaare linnapea Urve Tiidus	(REF) 375496	[54.]
30,53	Haapsalu aselinnapea Talis Vare	(IRL) 284286	(31. oktoober) [79.]
30,22	Kuressaare abilinnapea Urmas Sepp	(REF) 366365	(11 kuud) [57.]
28,12	Valga aselinnapea Enno Kase	311997	[70.]
27,89	Haapsalu aselinnapea Martin Schwindt	259750	(31. oktoobri) [81.]
27,53	Kuressaare abilinnapea Kalle Koov	333736	[63.]
26,97	Kuressaare abilinnapea Juhani Nemvalts	(IRL) 327001	(11 kuud) [65.]
26,96	Võru abilinnapea Mäidu Helistvee	(KESK) 303244	[72.]
26,88	Viljandi linnapea Kalle Jents	(REF) 421044	[42.]
26,00	Sillamäe aselinnapea Elviira Sidorova	341108	(11 kuud) [60.]
26,00	Kuressaare abilinnapea Argo Kirss	(IRL) 315193	[68.]
25,95	Sillamäe aselinnapea Tatjana Ivanova	(KESK) 340486	[61.]
25,93	Valga aselinnapea Kalev Laul	287737	(6. novembrini) [78.]
25,91	Sillamäe aselinnapea Aleksandr Kanev	(KESK) 339926	[62.]
25,04	Sillamäe aselinnapea Tõnis Kalberg	(KESK) 328525	[64.]
24,64	Viljandi abilinnapea Helle Aunap	(IRL) 385978	[49.]
24,56	Viljandi abilinnapea Rein Triisa	(KESK) 384738	[50.]
20,86	Kiviõli linnapea Kaja Kreisman	(IRL) 113585	(juuni-oktoober) [97.]
20,50	Pärnu linnapea Mart Viisitam	(KESK) 720696	(18. novembrini) [4.]
19,82	Kohtla-Järve linnapea Jevgeni Solovjov	(KESK) 662232	[9.]
19,52	Kohtla-Järve aselinnapea Jüri Kollo	(KESK) 652318	[11.]
18,57	Kohtla-Järve aselinnapea Ljudmila Jantšenko	(KESK) 620576	[14.]
16,50	Kohtla-Järve aselinnapea Niina Aleksejeva	(KESK) 551580	[22.]
15,97	Kohtla-Järve aselinnapea Riina Ivanova	533745	[26.]
15,41	Pärnu abilinnapea Simmo Saar	(KESK) 541719	(18. novembrini) [24.]
14,57	Tõrva abilinnapea Maida Ruusmann	38052	(3. novembrist) [115.]
14,31	Pärnu abilinnapea Jane Mets	(REF) 502992	[31.]
14,08	Kohtla-Järve aselinnapea Viktoriia Tsvetarnaja	(KESK) 470485	[35.]
13,91	Kärbla linnapea Georg Linkov	42905	(19. novembrist) [109.]
13,70	Pärnu abilinnapea Peeter Saunpere	(REF) 481441	(18. novembrini) [34.]
11,52	Narva linnapea Tarmo Tammiste	(KESK) 610167	[16.]
10,72	Narva abilinnapea Jelena Torokvei	(KESK) 567509	[19.]
10,36	Narva abilinnapea Aleksander Ljudvig	548819	[23.]
10,16	Tartu abilinnapea Margus Hanson	(REF) 783220	[1.]
9,83	Tartu abilinnapea Karin Jaanson	(ERL) 757989	[2.]
9,82	Narva abilinnapea Andrei Filippov	(KESK) 520186	(veebruari) [27.]
9,09	Tartu abilinnapea Jüri Sasi	(REF) 701205	[6.]
8,57	Tartu linnapea Urmas Kruuse	(REF) 660877	[10.]
8,41	Tartu abilinnapea Vladimir Šokman	(KESK) 648549	[12.]
7,95	Tartu abilinnapea Väino Kull	(REF) 612658	(5. novembrini) [15.]
7,48	Sindi linnapea Anu Vassvik	25820	(19. novembrist) [118.]
7,23	Jõgeva abilinnapea Mihkel Kübar	(IRL) 33557	(23. novembrist) [116.]
6,39	Haapsalu linnapea Urmas Sukles	(REF) 59513	(30. oktoobri) [102.]
5,98	Kiviõli abilinnapea Risto Lindeberg	(KESK) 32571	(novembrist) [117.]
4,87	Võru linnapea Anneli Viitkin	(SDE) 54795	(4. novembrist) [103.]
4,61	Sillamäe linnapea Jelena Koršunova	(KESK) 60438	(2 kuud) [101.]
4,47	Haapsalu aselinnapea Andreas Rahuvarm	41625	(30. oktoobri) [110.]
4,47	Haapsalu aselinnapea Peeter Vikman	(EKD) 41625	(30. oktoobri) [111.]
4,38	Võru abilinnapea Inge Järvpõld	49270	(4. novembrist) [106.]
4,20	Võru abilinnapea Kristjan Võrro	(IRL) 47238	(4. novembrist) [107.]
4,13	Valga aselinnapea Alar Näärme	(KESK) 45810	(9. novembrist) [108.]
3,97	Rakvere abilinnapea Kairit Pihlak	(SDE) 53315	(12. novembrist) [104.]
3,05	Sillamäe aselinnapea Eevi Paasmäe	(KESK) 40000	(2 kuud) [114.]
2,99	Narva abilinnapea Sofja Homjakova	158169	(märtsini) [96.]
2,71	Paldiski linnapea Mare Leiten	(REF) 9371	(22. detsembrist) [119.]
2,30	Paldiski abilinnapea Kersti Väinsalu	7943	(22. detsembrist) [120.]
2,30	Paldiski abilinnapea Arvo Täks	(KESK) 7943	(22. detsembrist) [121.]
2,09	Pärnu linnapea Toomas Kivimägi	73634	(19. novembrist) [99.]
2,05	Tallinna linnapea Edgar Savisaar	(KESK) 668200	[8.]
1,97	Tallinna abilinnapea Jaanus Mutli	(KESK) 643524	(12. novembrini) [13.]
1,76	Tallinna abilinnapea Merike Martinson	(KESK) 575837	[18.]
1,73	Tallinna abilinnapea Deniss Boroditš	(KESK) 564199	[20.]
1,72	Tallinna abilinnapea Eha Võrk	(KESK) 563134	[21.]
1,64	Tallinna abilinnapea Taavi Aas	(KESK) 534480	[25.]
1,54	Tallinna abilinnapea Kaia Jäppinen	(KESK) 501298	[32.]
1,44	Pärnu abilinnapea Romek Kosenkranus	50486	(19. novembrist) [105.]
1,17	Pärnu abilinnapea Annely Akkermann	(IRL) 41137	(19. novembrist) [112.]
1,11	Tartu abilinnapea Raimond Tamm	(REF) 85952	(6. novembrist) [98.]
0,21	Tallinna abilinnapea Jüri Pihl	(SDE) 68200	(13. novembrist) [100.]

Allikas: omavalitsuste kodulehed ja kohalike omavalitsuste valimiste (oktoober 2009) nimekirjad

Silver Kuusik: Noored on idealistlikem osa ühiskonnast

Kesknädalale andis intervjuu Eesti Maaülikooli Üliõpilasesinduse juht Silver Kuusik. Ta tunneb muret, et Eestis ei ole paljudel juurdepääs kõrgharidusele tagatud toimetulekuraskuste tõttu. Noorte aktiivne osalemine poliitikas on tema hinnangul igati vajalik.

Kust oled pärit ja miks otsustasid õppida Eesti Maaülikoolis?

Olen pärit perekonnast, kus väärtustatakse kõrgharidust. Ema on lõpetanud Tartu Ülikooli ja töötab õpetajana, isal on kahekordne kõrgharidus ajaloo alal. Mu õde ja vend õpivad Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas. Asusin Maaülikoolis õppima eelkõige tänu kahele asjaolule: mõlemad mu vane mad on maalt pärit ja ma usun, et Eesti maad, metsad ja veed suudavad siin elava rahva ära toita. Eestil on piisavalt palju suurte teadmiste ja kogemustega põllumehi, kes heameelega teeks tööd ja toodaks, kui vaid oleks vastavad tingimused. Õpin doktorantuuris taastuv-energeetikat.

Kui kaua tegutsed üliõpilasesinduses?

Olen Eesti Maaülikooli Üliõpilasesinduses seitsmendat aastat, viiendat aastat selle juhina. See on absoluutselt pikim staaž Eesti üliõpilaspoliitikas.

Viis-kuus aastat tagasi väitis üks Tartu tudeng Postimehes, et üliõpilasesindused on sama mõtted kui Moldova jalgpall, sest nende esindusfunktsioon on olematu. On see tõsi? Või on olukord tänaseks paranenud?

1990-ndate aastate algul, kui taasiseseisvunud Eestis loodi esimesed tudengeid esindavad organisatsioonid, mängisid need ühiskonna eneseteadvuse tõusus kindlasti suurt rolli. Kuigi enamikel juhtudel ei õnnestunud või ei lubatudki viia tudengeid reaalse võimu juurde, siis oli üliõpilastel vähemalt teoreetiline võimalus midagi korda saata. Täna on olukord muutunud ja ühes sellega on muutunud ka üliõpilasesinduste roll. Eesti Üliõpilaskondade Liidu ja üliõpilasesinduste kaudu on igal tudengil võimalik öelda oma sõna sekka Eesti hariduspoliitika kujundamises. Tegelik võimuteostus üliõpilaste huvide kaitseks on üliõpilasesindusel siiski oma kõrgkoolis. Üliõpilasesinduste töövõime sõltub mitmest asjaolust, eelkõige aga nende inimeste võimekusest, kes esindustesse valitakse. Enamik Eesti kõrgkoolide tudengiesindustest valitakse üheks aastaks. Esindusse valituks osutumine ja seal tegutsemine ei tähenda aga vabastust õppetööst või kahe semestri jagu ainepunkte, vaid vabataht-

likult võetud kohustust oma õppetöö kvaliteedi arvel kaitsta teiste tudengite huve. Vaieldamatult tulevad siinkohal kasuks kogemused. EMÜ tudengiliidrina on mul heameel selle üle, et meie esinduse kolme liikme peale kokku on neid kogemusi ligemale 30 aastat. Ühe aastaga rolli sisse elada ja suuta midagi muuta on inimvõimete piiri lähedane – seetõttu on enamikul esindustel arenguja tegevuskavad, mille alusel tööd tehakse, ja mis siis koos omapoolsete soovutustega uuele koosseisule edasi antakse.

Kuidas võimaldab üliõpilasesinduse juhi positsioon teatud protsesse igapäevaselt mõjutada või suunata?

Pikaaegse tudengiliidrina on mul alati siiras rõõm näha, kui saab korda saadetud midagi suurt või vajalikku üliõpilaste hüvanguks. Mul on heameel näha Tallinna Tehnikaülikooli uut raamatukogu, Tallinna Ülikooli ühiselamuid, Tartu Ülikooli uusi õppehooneid, Eesti Maaülikooli uut spordihoonet jne. Olen kindel, et kõikide nende saavutuste taga on vähemal või rohkemal määral ka tublide üliõpilasesindajate töö. Kurvaks teeb aga tõsiasi, et mitte kõikidel pole Eestis ligipääsu kõrgharidusele. Paljudel tuleb toimetuleku ja hakkamasaamise nimel kõrgkoolist loobuda ning suunduda töötute armeesse või madalapalgalistele töökohtadele. See pole aga riiki edasiviiv jõud! Kindlasti häirib ka asjaolu, et suur osa tudengitest on sunnitud õpingute kõrvalt tööl käima. Tooksin siinkohal kaks näidet. Esiteks on tudengeid, kelle sissetulekud on piisavad, et toime tulla. Nende päev näeb välja umbes selline: kella kaheksast lähivad nad õppetööle, kool lõpeb õhtul viie-kuue ajal, siis toimub järgmiseks päevaks ettevalmistumine, jääb ka võimalusi lõõgastuda ja puhata. Teiseks on tudengeid, kes peavad toimetulekuks käima tööl. Pole vaja olla geenius, et taibata tõsiasi, et tööaeg tuleb kas õppe- või puhkeaja arvelt. See aga nõrgendab inimese võimet uusi teadmisi omandada ja soodustab kõrghariduse devalveerumist.

Milliseid edukaid otsuseid Maaülikooli üliõpilasesinduse juhina oled suutnud ellu viia? Kuidas tava-

ARMASTAB OMA MAAD: Silver Kuusik on sidunud tuleviku kodumaaga, ükskõik kui raskeks tulevikus Eestis olukord ka ei muutuks.

tudengid tajuvad üliõpilasesinduse tuge?

Demokraatlikus riigis ei saa keegi öelda, et just tema ainuisikuliselt tüht, teist või kolmandat tegi. Küll võin kiita EMÜ Üliõpilasesindust selle eest, et oleme teadaolevalt ainus kõrgkool Eestis, kes pakub tasuta üliõpilaspiletit. Ka on meie üliõpilasesinduses võimalik printida ja paljundada ning kõita lõputoid odavaimalt Eestis. Oleme võtnud selge prioriteedi kaitsta üliõpilase rahakotti niipalju kui meie võimuses. Lisaks kingime igal aastal kõigile sisseastujatele kvaliteetse teatmik-märkmiku, mis aitab ülikooliellu sisse elada. Olen rahul, et ülikoolis on tänu üliõpilasesindusele välja arendatud toimiv tudengite nõustamissüsteem. Kindlasti olen ka rahul tasapisi paranema hakkava õpikeskkonnaga, sh odavate ja nüüdisaegsete sportimisvõimalustega. Pikka aega on EMÜ Üliõpilasesinduse huviorbiidis olnud tudengisöökla rajamine, mille suhtes eeloleval sügisel vastust tahame anda. Oluliseks tuleb lugeda igapäevaseid ülikooli otsustusorganeid, kus tudengitel on öelda oma sõna õppeprotsesside väljatöötamisel.

Kas üliõpilasesindustes käib pidev võimuvõitlus praeguse

kuuluda kuhugi erakonda. Isiklikult pean positiivseks seda, kui mõni kunagine üliõpilasesinduse juhib mõnda erakonda või kuulub omavalitsuse juhtorganisse – tähtis on, et ta seisaks noorte ja üliõpilaste huvide eest. Halb näide on tuua aga Rahvaliidu Tallinna piirkonna juhi käitumisest, kes kunagi, Tallinna Ülikooli tudengiliidrina avalikult kritiseeris erakondadesse kuuluva üliõpilaspoliitikuid, aga nüüd ise sellisel kohal istub. Leian, et kes on aktiivne, võib seda olla igal rindel. Tähtis on ausus ja usaldatavus ning tõsiasi, et üliõpilasesinduses ei aeta erakonnaasju.

Kumba tähendab poliitika sinu jaoks: kas on see võimuvõitlus või kompromisside kunst?

Poliitika tähendab minu ideaalis ülisuurt kompromisside kunsti. See, mis toimub aga Eesti poliitikas, ei keskendu mitte alati rahva huvidele, vaid üksteisele ärapanemisele. Tihti peale jäetakse arvestamata ka opositsiooni parimad ettepanekud. Ometi on kõikide poliitiliste jõudude põhikirjad ja programmid konsentreeritud elujõulisele Eestile. Ka häirib see, et rahvast petetakse säredate loosungitega, mis võimule saades sootuks unustatakse. Rahva usaldus oma riigi ja oma valitsuse vastu kaob, ning valimisi võetaksegi etendusena nagu Indrek Tarandi Europarlamentis saamist või „Ühtse Eesti“ näitemängu. Poliitikas tahaks näha rohkem kompromisse ja rahva huvide kaitsmist. Häirib ka meedia tegevus ja surve. Inimesed, kes poliitikat väga ei huvitu, ammutavadki oma tõe kas telerist või mõnest ajalehest. Kui nad loevad, et gripivaktsiin on vajalik, siis nad usuvad seda, kui nad loevad, et üks või teine isik on paha, siis nad

usuvad ka seda. Kindlasti tahaksin näha rahva suuremat süvenemist poliitikasse – riigis toimiv näitlemine aga eraldab rahva ja võimu teiseteisest.

Kas noored jagunevad Eesti suuremate parteide vahel enam-vähem võrdselt?

Noored on ühiskonna idealistlikem osa. Nende värbamine erakondadesse on vajalik, kuid ma ei pea õigeks, et paljudele nendest räägitakse säredate loosungitega auk pähe, et noor oma hinge kirja saada. Kindlasti häirib mind kui noort kodanikku see, kui paljud uued tulijad osutuvad täpselt samasugusteks nagu „vanad tegijad“. Kurb tõsiasi on, et päris kogemusteta noorpoliitikud suudavad kergesti nii mõnegi organisatsiooni maine hävitada, ja see pärsib uute idealistlike noorte peale tulekut.

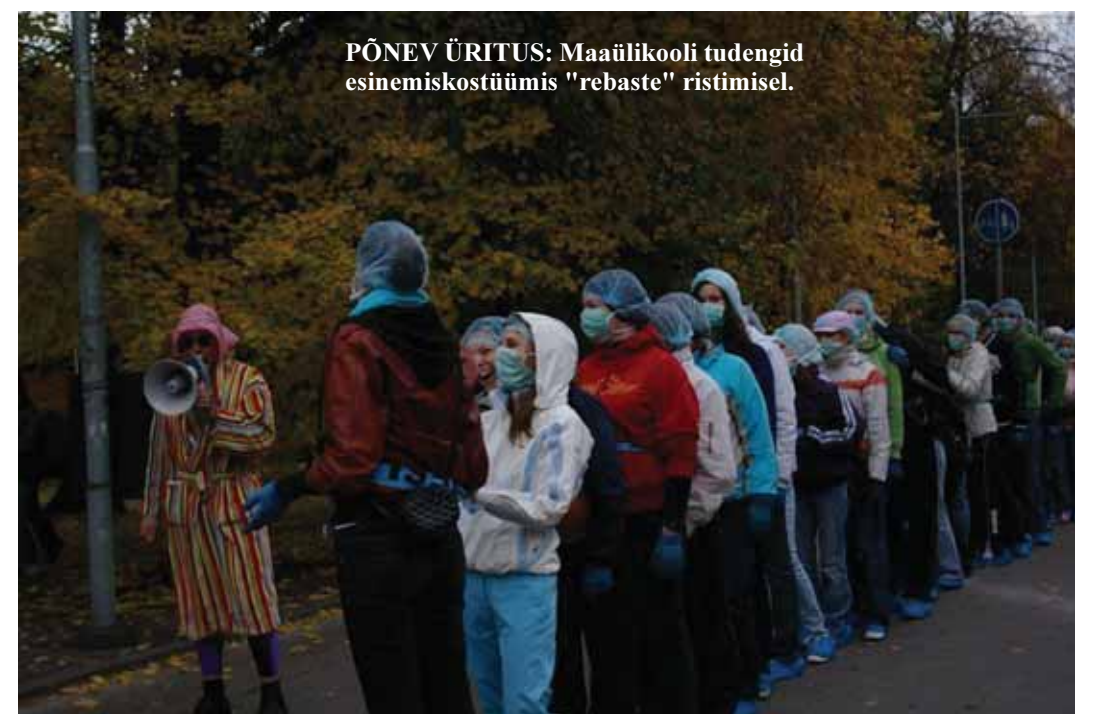
Miks suurem osa noori jääb poliitika suhtes passiivseks?

Paljud inimesed, sealhulgas ka noored on pettunud Eesti poliitikas ning pigem soovitakse pühenduda isiklikule heaolule, kui võitlusele parema riigi nimel. Kindlasti mõjutab poliitilist passiivsust ka kiire elutempo, mis ei jätta inimestele vaba aega. Valimisi võetakse paljudel juhtudel pigem nagu kohustust.

Millised on sinu tuleviku perspektiivid? Kas näed võimalust, et sinu töö ja pere jäävad tulevikus Eestiga seotuks?

Olen Eestis sündinud, minu esiisad on selle riigi eest võidelnud ja seda maad harrinud. Ükskõik kui raskeks ka ei lähe olukord Eesti riigis, tahan jääda just siia, harida neid põlde ja hooldada neid metsi, mis on eesti rahvast aastatuhandeid toitnud.

Küsis Indrek Veiserik
Fotod Silver Kuusiku erakogust

PÕNEV ÜRITUS: Maaülikooli tudengid esinemiskostüümis "rebaste" ristimisel.

Veel kord lasteaedade „vaerahust“

Toimetuselt: Henri Kaselo artikkel ilmub vastuseks Terviseameti juhi Tiiu Aro 6. mail avaldatud arvamusele „Vaerahu pealinna lasteaedades“. Postimees Henri Kaselo vastulauset ei avaldanud.

Lugedes Terviseameti juhi Tiiu Aro arvamust, on mul hea meel, et Terviseamet on teinud vaerahu ning visanud ehk mõneks ajaks oma sõjakirve nurka, kuid mõnigi teemapüstitus vajaks veel selgitamist.

HENRI KASELO

Tallinna abilinnapea Kaia Jäppineni nõunik

Esiteks, Tallinna linn

pole tahtnud kellegagi sõida, kuid seadusekuuleka omavalitsusena on mõistagi kõik seadused täitmiseks, hoolimata sellest, kas seaduste täitmine on ebareaalne või mitte. Antud juhul pööras Tallinna linn tähelepanu sellele, et alates käesoleva aasta 1. jaanuarist

kehtima hakanud sotsiaalministri määrusega hakati tervisekaitsenorme märksa karmimalt tõlgendama ning selle täitmine käiks üle jõu ka Lääne- ja Põhja-Euroopa arenenud riikidel.

Mõnikord meenutavad

meie ametnikud ja poliitikud Ida-Saksa „tublisid“ kommuniste, kes kangesti viisaastakuplaani mitmekordselt ületada soovisid, et oma võrastele isandatele kusagil kaugel meele järgi olla.

Oleme realistid, arvestades Eesti riigi maksupoliitikat ja kohalike omavalitsuste rahastamist, on Eesti omavalitsused selle väga väikse rahaga veel üllatavalt hästi hakkama saanud. Põhjamaades, mida Tiiu Aro ja me kõik kangesti oma eeskujuks peame, on maksukoormus ligi poole suurem ning seal läheb ligi pool tuludest kohalikele omavalitsustele. Meil läheb aga nt üksikisiku tulumaksust, mis on põhiliseks sissetulekuallikaks, omavalitsustele vaid kõigest 11,4%. Ehk, võrreldes 2009. aasta algusega, on seda omakorda 0,53% võrra veelgi vähendatud ning lisaks on kärbitud erinevaid riigitoetusi, mistõttu kaotas näiteks Tallinn täiendavalt ligi pool miljardit krooni, ning seda olukorras, kus omavalitsustele on pandud uusi rahalise katteta ülesandeid. Samuti ootavad inimesed kriisiolukorras just kohalikult omavalitsuselt abi kõige enam.

Arvestades eelõeldut

on Tallinn alusharidust piisavalt rahastanud, ning kriitika, kuidas linn vähendab lasteaedade rahastamist, ei pea kindlasti paika. Vastupidi, näiteks 2009. aastal oli Tallinna linnaeelarves lasteaedade eelarve suurus 715 miljonit krooni ning 2010. aastal juba neli miljonit krooni suurem (719 miljonit krooni). Tallinnas on loodud viimaste aastate jooksul 3500 lasteaiakohta ning ehitatud on viis täiesti uut lasteaeda. Samuti on alushariduses pedagoogide alampalgamäärad võrdsustatud üldhariduskoolidega ning seejuures ei ole linn suurendanud vanemate poolt kaetavat osa.

Jutt sellest, kuidas

enamik Tallinna lasteaialapsi kannatab ruumipuuduse pärast, mistõttu suur osa lapsi jääb haigeks, ei vasta tööle. Enamik Tallinna lasteaedades on ruumi piisavalt, ruumikitsikust on pidanud tundma peamiselt vaid mõned kesklinna lasteaiaid, sest kesklinnas pole piisavalt ruumi uute, suuremate lasteaedade tarvis ning lapsevanemad on ise eelistanud pigem elu- või töökoha ligidal asuvat lasteaeda, kui kaugemal asuvat suuremat lasteaeda. Terviseameti nõue, et ruumide suurust arvestatakse nimekirja kantud laste arusel, mitte aga tegelikult kohal käivate laste põhjal, on väheste ressursside tingimustes kindlasti liigne luksus. Ehitada suuri lasteaedu neile ~40% lastele, kes kodus istuvad, on mõtetu ka siis, kui omavalitsustel oleks piisavalt raha.

Haridusameti uuringute järgi

käib Tallinna lasteaedades keskmiselt lapsi kohal vaid 50–60% ning selle kõige levinum põhjus pole üldsegi laste haigestumine, nagu väidab Tiiu Aro, vaid lapsevanemate soov tihti lapsi niisama koju jätta, hoides kahjuks sellega lasteaiakohti kinni. Seetõttu tasuks tulevikus nõudeid karmistada, et lasteaiakohta saaksid kõigepealt need, kes seda kõige enam vajaksid.

Mis puudutab

Sotsiaalministeeriumile alluva Terviseameti järelevalvet lasteaedade nõuetelevastavuse üle, siis miskipärast tehakse ettekirjutusi sisuliselt vaid Tallinnas ning teised Eesti omavalitsused on justkui unarusse jäetud. Samuti kasutatakse topeltstandardeid, näiteks Reformierakonna juhitas Tartus arvestatakse mänguruumide sisse ka võimalisruumid, kuid Tallinnas seda ei tehtud. Kas siis Tallinnale kehtivad karmimad nõuded kui Tartule? Selleks et aru saada erinevate otsuste tagamaadest, tuleb osata terasid sõkaldest eraldada. Ma tõesti loodan, et keskerakondliku Tallinna linnavalitsuse oponendid saavad ükskord aru, et laste rakendamine juba mitmendate valimiste valimisvankri ette ei ole eetilise.

Algus esilehel

Ta oli üsna kindel, et Keskerakonna poolt esitatud tööpuuduse leevendamise seaduseelnõu ei saa Riigikogus piisavalt toetust, sest valituskoalitsioon paistab olevat inimeste murede suhtes täiesti ükskõikne. See aga on Savisaare hinnangul kõige hirmsam.

Välisinvesteeringud on rahvale laenukoormaks

Akadeemik Urmas Varblane kui majandusteadlane avas meid tabanud kriisi globaalsemaid tagamaid. Ta kinnitas, et Eesti tohtu majanduskasv, millest meie võimaladvik aastaid heietas, oli fiktsioon. Majandusedu aluseks polnud majanduse areng, vaid võõra raha suur sissevool rahvale jagatud laenude kaudu, kusjuures meil nimetatakse seda välisinvesteeringuteks; aga ka tohtult ülespaisutatud tarbimine.

Siinkirjutaja on ise olnud tunnistajaks, kuidas Ansip korduvalt hoopis Eesti riigi väikese laenukoormusega, mis olevat vaat et Euroopa madalaim. Varblane tõdes: raha laenukoormat ei saa riigist eraldi seisevana võtta – koosneb ju riik ikkagi rahvast.

Tuleviku jaoks pole finantse

Tulevikuperspektiivide suhtes polnud akadeemik kuigi optimistlik, sest majandust uuesti käima tõmmata olevat küllalt raske – eelkõige seetõttu, et meil puuduvad majanduse rahastamiseks elementaarsed

XI Kodurahuforumile oli kogunenud tubli saalitäis inimesi, keda ühel või teisel põhjusel ei ole tööpuuduse küsimus külmaks jätnud. Fotod Ivari Vee

finantsid. Välisinvesteeringud puuduvad, sest Rootsi pangad ei taha rahvale enam laene anda. Samuti on vähenenud tarbimine, mis on teine peamine tuluallikas.

Üldiselt leidis professor Varblane, et totaalne liberalism meie riigis ei ole võimalik. Eesti siseturg on äärmiselt väike ja täielikult avatud majandus hävitab lõplikult meie tootjad, kes pole suurte välisriikide kõrval konkurentsivõimelised.

Lõpuks pakkus teadlane tööpuudusega tõsisemaks tegelemiseks ühe lahendusena välja veel ühe ministri – tööministri – ametissepaneku, kuigi Eesti

tundub olevat niigi üleametnikustatud.

Jah, tõesti kohutavalt keeruline on konkurentsivõimetus riigis praeguse majandusmudeli abil mingit pääsuplaani välja pakkuda.

Erinev statistika

Töötukassas paistab kõik olevat korras, kuid Statistikaameti järgi pole asi nii roosiline midagi.

Töötukassa juhataja liige Pille Liimal kinnitas: tõsi, tööpuudus on Eestis probleem ja täna olukord kardinaalselt muutuma ei hakka, kuid siiski polevat asi väga hull! Tema sõnul saavat 65% Töötukassa töötute nime-

kirjast lahkujatest tööd; töökohti pidavat kah viimasel ajal jõudsalt juurde tulema.

Ka Liimal jagas seisukohta, et totaalset täiend- ja ümberõppest pole kasu. Kui pole töökohti, pole ju ka oskureid tarvis. Üldiselt olevat aga Töötukassa arvestanud lähiajaks umbes 80 000 töötuga.

Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi juhataja Ivi Proosi hinnangul erinevad need töötusenäitajad reaalsusest väga. Kui Töötukassa väitel oli 2010. a esimeses kvartalis 95 tuhat töötut, siis Statistikaameti andmeil on neid samal ajal 140 tuhat – peaaegu kolmandiku võrra rohkem.

Esinemisoskus või seksikus?

Kuigi praegu nn eurolaulunduse ümber toimuv ei kuulu minu kui eakama telerivaataja huvielistuste hulka, ei saa minagi silmi-kõrvu sulgeda kõige selle ees, mida seekordse Eurovisiooni lauluvõistluse lähenedes nii telekraanilt kui ka raadiost avalikkuse ette paisatakse.

Muusikakultuuri tippsaavutus(t)ena serveeritavaid isikupäratuid, tuimi laulukesi ja nende ennastimetlevaid, enamasti pooliku muusikalise haridusega esitajaid kujutatakse lausa kõigeväeliste rahvussangaritenä, kel olevat küllaga andekust ja esinemiskindlust, aga mis peaasi – seksikust!

Küllap tuleneb see seksikusekesksus ikka sellest, et nii mõnegi eurosolisti vokaalne suutlikkus ega artistlikkus ei küüni kuigi arvestatava tasemeni ning ühe või teise loodetava-kiidetava tulevase eurokuulsuse puhul saab kõnelda-kirjutada üksnes noore inimese seksikusest, täpsustamata, kas tegemist on artistihakatise sugutungu tugevuse määramisega või hoopis tema kui eluslooduse osa või esindaja suutlikkusega erutada vastassugupoole esindajaid, tekitada nendes sugukihu.

Ega siin pole midagi nii väga imeks pannagi – alles see oli, kui Heidi Purga, vanamoodsaks tunnistatud Juhan Paadami asemel vastselt Eesti eurolaulu-projekti vedama seatu, kuulutati üksmeelselt ja ükskuiselt „ülimalt seksikaks tegijaks“. Nüüd siis ongi kõik, kes eurolaulukese kuuldavale suudavad tuua, esmalt ikka vägagi seksikad. Kas nad ka laulda mõistavad või kas neil üldse lauluhäältki on, pole enam kuigi tähtis. Peaasi, et jätkuks seksikust. Ju see siis esmavajalik on – Euroopas vähemasti.

Hiljuti nurisesid mingid (vanamoodsad) muusikasõbrad, et ETV-st ja Vikerraadiost olevat tõelised muusika- ja laulusaated ära kadunud ning üksnes tühja lobisemist sisaldavad elukauged vestlus- ja intervjuusaated asemele tulnud. Vist ongi nõnda, aga mina lisaksin juurde, et Vikerraadio lobasaated puudutavad esmajoones ikkagi muusikaga seotud teemasid. Üks põhjusi näib tõenäoliselt peituvat selleski, et Vikerraadio juhtide hulgas pole (kuigipalju) ajakirjandusharidusega inimesi. Peatoimetajagi endine muusikasaate-toimetaja (Riina Rõõmus - Toim.) – mõni siis ime, et ta peab ajakirjanduseks eeskätt rääkimist igasugu kidraplõnksutajate, „kaverite“, „albumite“ jms teemadel. **Ants Tamme, Videviku peatoimetaja**

EESTI VÕITJAD: Robin Juhkental (vasakul) ja Madis Kube võitsid Eesti eelvooru ja läksid mõnuga oma esime-sele Euroopa-lavale.

Foto Malcolm Lincolni kodulehelt

as: mida teha tööpuudusega?

Liimal

Noorkõiv

Proos

mida Sotsiaalministeerium realselt teeb tööpuuduse vähendamiseks ja töötute aitamiseks, hakanud ta seletama, et „numbrid ei olevat päris täpsed“ ja et „meil ministeeriumis on teised andmed“.

Valitsus ei suuda kriisist väljuda

Reformi-ministri selline käitumine näitab selgelt praegust olukorda, mida kinnitavad ka eksperdid, – valitsusel puudub kriisist väljumise programm. Proosi sõnul on olukord trööditu: peaminister hüüab vaid hurraa eurole; Riigikogus käib kähmlemine, kus kõik opositsiooni algatused sügavalt koalitsiooniliiva jooksevad; meedia tegeleb valitsuspopulismi levitamisega ega analüüsi olukorda.

Kannatavad aga kogu selles jamas lapsed. Tööpuuduse kasvuga halvenebeekõige just nende olukord. Kannatab ka töötute enda ning tema pereliikmete tervis.

Lõppkokkuvõttes kannatab kogu elanikkonna tervis, sest

Varblane

sotsiaalmaksu laekumise järsu vähenemise tagajärjel muutuvad haigekassateenused üha vähem kättesaadavaks.

Regioonide erinevus

Olukord riigis on seega vägagi nutune. OÜ Geomeedia juhi Rivo Noorkõivu sõnul on Eestis regioonidevahelised erinevused peaaegu Euroopa suurimad. Suuremad on need vaid Lätis. See näitab tohutut ebastabiilsust meie riigis. Tallinnas on tööpuuduse kasv olnud kõige väiksem.

Peaaegu sama hästi on läinud ka Harjumaa. Kuid seda ei saa enam öelda teiste regioonide kohta; eriti kehvad on lood Lõuna- ja Kirde-Eestis. Tallinna ja Harjumaa arvele tuleb üle poole vabariigi sisemajanduse kogutoodangust.

Suuresti erineb piirkonniti ka tööst ilmajäänute ja registreeritud töötute arv. Näiteks Jõgevamaal on registreeritud töötute protsent (10%) praegu madalaim Eestis, kuid tegelike töötute arv on üle 50% kõrgem kui registreeritud töötute arv.

Olukorrale lahendusi on raske leida, eriti kui käib vägikaikavedu riigi ja omavalitsuste vahel. Ansipi-Ligi plaani, et pärast euro tulekut annab Eesti kreeklaste laenu, ning siis hakkavad Eesti inimesed tagasitulevat intressidest rantjeedena elama, ei saa just väga mõistlikuks pidada.

Haige riik ehk õiguskorra devalveerumine

Sain rabava statistika – selgus, et iga teine inimene, kes tänaval vastu tuleb, on kas kriminaalkorras või väärteo kaudu karistatud. Kui me liidame siia juurde hoiatusmenetluse kaudu karistatud inimesed, siis tõesti jääb Eestisse väga vähe neid, kes on ilmsüütu. Kõige lihtsam järeldus, mis sellest tuleneb, on ühiskonna selge ülekriminaliseeritus.

EDGAR SAVISAAR

blogist 20. mail

Kas see on nüüd nulltolerantsi tagajärg, millele meie „äraostmatud“ üles kihutasid ja millele me kõik heakskiitvalt neile järele noogutasime? Kriminaalkorras karistatute osakaal on üle kahe korra kõrgem Euroopa keskmisest, ainult Lätiga oleme veel ühe pulga peal, aga Läti ei ole ju ometi meile eeskujuks. Kohtueelse menetluse käigus võetakse meil kümme korda sagedamini vahi alla kui Soomes!

Eesti rahvas kuritegelik?

Tuleb nii välja, et valitsejate arvates on meil lausa kuritegelik rahvas, keda me aina karistame ja karistame, aga nemad ei tee kuulmagi. Euro tulekuga saab selline poliitika veel hoogu juurde. Lubati ju, et kui riigilõivude puhul ümardatakse vahetuskurss allapoole, siis trahvide puhul tehakse seda ülespoole.

Mida me teeme, kas vahetame rahva välja? Või on see Riigikogu ja valitsuse mõtlemisvõime küsimus?

Kas keegi teab kedagi, kes teab ühtegi riiki, kus selline karistuspoliitika on andnud tulemusi? Inglismaal oli kõige kõrgem varguste protsent sel ajal kui linnaväljakutel hukati kurjategijaid.

Tõenäoliselt tulenevad need tendentsid ühiskonna üldisest moraaltasemest ja liikumisest politseiirigi suunas. Kui inimesed peavad seda riiki ja karistuspoliitikat enese suhtes ebaõiglaseks, siis ei häbeneta kuulumast nende hulka, kes rikuvad seadusi. Kui seadused on amoraalsed või on seaduste kohaldamine amoraalne, siis nendest seadustest ka ei hoolita. Kui seaduste taga ei ole enam moraali, siis jääbki ainult kohtu ja õiguskaitse süsteemi pime sund. Kui moraal õiguskorda piisavalt ei toeta, siis ainult karistustega tulemusi ei saavuta. Pikkamööda muutub karistamine ja karistatuse olemine tavapäraseks elamise viisiks.

Haige riik

Politseiirigi üheks tunnuseks on õiguse selektiivne kohaldamine. See muudab õiguse mitte regulatiivseks, vaid ainult nuhtlemise instrumentiks. Nuhtlemise instrument aga ei ole kunagi moraalne. Pigem on see haige riigi tunnus!

Mõned viimastel aastatel suure käraga algatatud kriminaal- asjad, mis on pärast armetult kokku vajunud, on lausa lakmus- paberiks. Mäletan, kuidas omaaegne Tallinna abilinnapea Rein Lang vandus avalikult tulist kurja kogu õiguskaitse süsteemi kohta, kui peaks selguma, et Vladimir Panov ei olegi temale inkrimineeritud tegudes süüdi. Panovi süütuus sai viie aastaga lõpuks tõestatud, aga ma ei tea, et õiguskaitse süsteem oleks mingeid kardinaalseid muudatusi üle elanud, kuigi Langist on saanud vahepeal lausa justiitsminister.

Või näide Viisitammest, keda aplombiga süüdistati korruptsioonis ja altkäemaksuvõtmises, aga välja tuli riigihanke- tingimuste väljalobisemine. Või Jaanus Mutlist, keda käraga süüdistati ja pärast vaikuses õigeks mõisteti.

Juba räägitakse üha avalikumalt, et maadevahetuse kohtuprotsessiga juhtub sama. Ainult arvatakse, et seda protsessi venitatakse nõnda kaua, kuni avalikkus on unustanud, millest asi alguse sai.

Inimesed kardavad oma riiki

Üha rohkem inimesi tunnistab, et nad kardavad oma riiki. Ju siis saadakse aru, et poliitiliselt kallutatud kriminaalasjade algatamine on Eestis tõepoolest võimalik. Inimsaatused võidakse ära ruineerida, aga meediaga tihedat koostööd tegevatele uurijatele ja prokuröridele patsutatakse veel õla peale ja mõni neist ehk arvabki, et ajas õiget asja.

Meil on tohtu hulk karistatuid, aga õiguskord seejuures devalveerub. Seda tunnistab ka Märt Rask (pildil), kui ta Riigikogus rääkis, et ainult vastsündinud on Eestis veel karistamata.

Kohane näide siinjuures on ka see, mis juhtus laulja Voldemar Kuslapiga. Tean teda kui džentelmeni ega suuda uskuda, et kohtuotsus oli tema suhtes õiglane. Mees läks oma õigusi kaitsma ja kogu maja öörahu eest võitlema! Tegelikult peaks talle aitäh ütlemata, mitte kurjategijaks tunnistama.

Pärast seda küll ei teki inimestel soovi taolistel juhtudel sekkuda, pigem hoitakse niisugustest asjadest kõrvale. Ükski heategu ei jää karistamata – usun, et seda on paljud inimesed kogenud.

Eesti pani Eurovisionil välja andekad noormuusikud

Eestit esindas eilses Eurovisiooni lauluvõistluse poolfinaalis andekate noorte muusikute bänd Malcolm Lincoln lauluga "Siren". Kesknädal läks trükki enne, kui tulemus selgus, kuid saavutatud kohast hoolimata on fakt, et Eesti muusikamaailma on sisse murdnud omanäoline ansambel, kes seisab alles oma muusikate paljutootavas alguses.

MALL NOOR
Üliõpilane Tartust

Bändi käilakuju on tugevalt isikupärane Robin Juhkental, kes on ennast näidanud hea muusika- ja laulukirjutus- oskuse poolest, mis pani uskuma ka tema rahvusvahelisse potentsiaali. Hea, et selle potentsiaali tundis juba telerite taga ära see võimas hääletaja- jaskond, kes Robini & poisid Oslosse saatis.

Plaadimuusikafirma Universal tundis Malcolm Lincolni (ML) vastu huvi juba eelmisel aastal, kuid reaalseks läksid asjad peale Eesti Laulu võitu. Vaiko Epliku produtseeritud debüütalbum *Malcolm Lincoln "Loaded With Zoul"* on juba pea nädal poelettidel.

Kollektiivi moodustavad Robin Juhkental ja bassil sõber Madis Kubu. Meeliülendavaid puusanõkse teevad Eurovisiooni laval samuti alles sel

“Lahe lugu ja lahe esitus. Lausa hea oli kuulata seda Eesti eelvoorus, erines kohe teistest vokaali ja vaba esituse poolest. Lausa säras! Kuigi esialgu lugu ei meeldinudki, mida rohkem kuulad, seda paremaks läheb. Koht pole tähtis, vaid muusika!

50-aastane Postimehe veebikommentaator 25. 05

aastal muusikaorbiidile keerelnud nimesid Jaanus Saago, Andrei Ozdoba, Mick Pedaja ja Kristjan Knight.

Malcolm Lincolni muusikat iseloomustab etteaimamatus,

"Siren" on nende ehk isegi kõige traditsioonilisem lugu. Kuulajale ei saagi lõpuni selgeks, kus lõpeb hoolikas harmooniaseade ja algab katse-eksituse improvisatsioon. Tahes tahtmata see töötab! Väga sügavat mõtet lugudest otsida siiski ei tasu. Robin on öelnud, et sõnad tulevad enamasti teisejärguliselt ja neid ei saa seostada kindla elusündmusega. Seega on tegu korraga kerge kuulamise, iroonilise lähenemise ja samas väga siira lõpptulemiga.

Tõsi, see ei ole muusika igale maitsele, kuid kindlasti ei ole see elitaarne ja noorte tohtu alternatiivsus. ML muusikategemist tuleks kuulata eelarvamusteta ja lasta ennast kaasa kanda. Kindlasti leiab seal ühteist igauks. Nende peamine tugevus on, et me ei ole seda varem kuulnud.

Robin ise ootas kohta esimese viie, viimase viie või keskmise viie seas. Usutavasti need ootused täitusid. Igal juhul kõik märgid näitavad, et Eurovision on Malcolm Lincolnile alles algus. (Kasutatud lisanudisi ML kodulehelt)

Poliititeatri projekt

Kuulsin ühelt Rahvusringhäälingu teleajakirjanikut sellist terast tähelepanekut: "NO99 pani võimuera-kondade juhtidel sõnades põksuma ja jalad värisema." See aga polnud terroriakt võimu vastu. Kel süda puhas, sel hirmu ei teki. Erakonna "Ühtne Eesti" loomine oli ju suunatud vaatajale, valijale. Õige asi, õigel ajal!

JAAK TOOME
õigusenõudja Lustiverest,
Põltsamaa vald

NO99 projekti sõnum "Mõku on see, kes endaga manipuleerida laseb, kordab vaid seda, mida öelda kästakse" levib ruumi viiendas dimensioonis (mõtteväljas) üle maa paljudel "teatrilavadel".

Tasuks märkida Jõgeva- ja Tartumaa kodes ja raamatukogudes esitatud etendus stseeni "Toompea teatri parim aprillinali: Ansip, Ligi ja Lips-tokkisuvad Eesti krooni maha". Sellel "etendusel" ilmes, et põhiseaduse 111. paragrahvi kohaselt on Eestil oma raha (mis pole rubla, Hiina "juhan" ega euro) ja mille emissiooni ainuõigus on Eesti Pangal, kes korraldab raharinglust. Eesti krooni väärangu stabiilsuse tagab (põhiseaduse sõnul:

"seisab hea selle eest") Eesti Pank. Teame ka seda, et Eesti kroon on iseseisvuse sümbol, selle väärangu stabiilsus on valitsuse poliitika – riigijuhtimiskunsti usaldusvääruse näitaja, annab turvatunde ja lootuse luua vabalt enda eluks ja laste üleskasvatamiseks vajalikud väärtused oma sünnimaal. Eesti kroonist loobumise õigus on vaid Eesti rahval.

Sünnifaasist surmafaasi
Kui pankroti äärele viidud Eesti liidetakse eurotsooniga praegu, siis aitab see viia üha enam suurriiklikuks monstrikumiks muutuva impeeriumi (EU) otse sünnifaasist surmafaasi – Euroopa usaldusvääruse kaotusele, euro väärangu kukkumisele. Mis juhtub Eesti majandusruumis, kui maksevahend muutub 15,6 kordakamaks, revalveeritakse? Teame, et

majandussurutise ajal on tasakaalustatud väliskaubandusega maades kasutatud vastupidist, devalveerimist. Eesti krooni mahakiskumine lihtsustab võõr-laenu pealesurumist, kiirendab võõrvõla kasvu, lähendab riigi pankroti väljakuulutamise päeva. Seda on kinnitanud ka majandus-analüütikud.

Algul mahamüümine, seejärel laenuvõtmine

Meil elasid sajandilõpu valitsuslaarid rahvakapitali müügist võõramaalastele, "välisinvestoritele". Sajandi algul, kui enam midagi müüa polnud, elati võõramaa pankade poolt peale surutud laenu delat mak-sude korjamisega. Nüüd, kui võõr-laenu saamine takistatud ja riigikassa tühi, kukuti "kärpima".

Isegi minu lambale on selge, et laenu võtmisel on oma kriiteerium, samuti kui on kriiteeriumid võõrvalua kaibelevõtmisel. Peab tõestama oma poliitika usaldusväärust, et kasutusele võetud raha väärangut alla ei kisu. Praegune inflat-

sioonikriiteeriumi täitmine palgaraha turulepääsu vägivaldse tõkestamisega ja töötute armee kasvatamisega tagab kriiteeriumi "täitmise" vaid hetkeks. See on sihikindel elatusaseme langetamine ja vaesuse kasvatamine! Lisanduvad valitsuse nimel tehtud laenud. Eesti Energia on justnagu ühemehe-äriettevõtte – laenuintresside katteks on võetud miljardid! Neid arve jälgib iga investor, iga Euroopast hooliv finants-tegelane Brüsselis.

Põhiseaduslik rahanduskord taastada

Kas põhiseadusliku rahanduskorra taastamine on veel võimalik? Uskuge mind, veel on. Selles usus nõuan siiski selgitust selle aprillinalja tõena võtmise kohta, põhiseadusevastaste sammude astumise kohta. Vikerraadiost kuulsin, et justnagu Ansip on öelnud: "See asi on otsustatud, rahvaga arutelule ei kuulu."

"Jumalapoeg" peaks siiski ütleva, kas Eesti krooni kisub

ta maha vaid selleks, et reformikangelase aunimetust saada, või sellepärast, et 40 miljardit krooni tagatishäälte kätte saada ja nahka pista. Teisi inimõistusega hoomatavaid argumente esitatud pole. Eesti krooni mahakiskumise katse jõudku avalikule arutelule ja rahvahääletusele! See tõstab Eesti usaldusväärust, sest 95-protsendise tõenäosusega saab väita, et Brüsseli maailmavalitsemise ideest lummatud funktsionäärid jäävad alla Euroopa kainele mõistusele: praegu ei tohi eurotsooniga kedagi liita. Isegi kui Eesti esitatud numbrid ka vastaksid tegelikkusele. Sest saab järgneda impeeriumi kiire surmafaas.

Euroopa-vaenulik "aprillinali"

12. aprillil 2010 paisati ilmaruumi arutu Euroopa-vaenulik teade – eurotsooni laiendamisest. Saab järgneda euro usaldusvääruse – vahetuskursi – kukkumine. Enamik Euroopa riike on tohututes võlgades. Minu lammas teab, et on ole-

mas majandusliku "enese-tapu" kriiteerium. Mis on "maagiline arv" rahamaailmas? Arvväärtus oli vist 67. Eestis õhutati seda liiga paljudel ületama, et võõrvõlalt rohkem makse valitseja kassasse saada ("Euroopa parim valitseja!").

Kas on Euroopa impeeriumis mõni riik, kes seda ületanud pole? Jne.

Jätub materjali nii bakalaureuse- kui ka doktoritöödeks. Ühiskonnateaduste ja sotsioloogia tudengitele on avatud praktikum: kõik impeeriumid lagunevad sellepärast, et režiim muutub bürookraatlikuks, antidemokraatlikuks, kuritegelikuks.

Lootus inimõistuse võidule

Veel on võimalus, et inimõistust Euroopas võidab. Euroopa komisaride otsus on ju tehtud administratiivselt – EU viimase konstitutsiooni kohaselt. Eestis oli see dokument enne ratifitseerimist salastatud. Raamatupoodidest Tallinnas ma seda ei leidnud,

Milleks abielluda sureva pruudiga?

Valitseva kliki vaimustus euro kasutuselevõtu kriiteeriumide täitmisest jätab tavakodaniku külmaks. Küsitluste kohaselt on ca 80% rahvast euro kasutusele võtmise vastu. Eestlane on nagu lammast, keda aeg-ajalt pügatakse – iga rahavahetusega kaotad osa oma säästudest ja su elatustase langeb.

Oli kunagi Eesti kroon. Nõukogude okupatsiooniga kaasnes tshervoonets, edasi – Saksa ostmark, siis taas tshervoonets, mis 1947. aastal vahetati välja rubla vastu. Järgnes jälle Eesti kroon. Ja nüüd siis ootame eurot, mis viiks meid kohe viie rikkama riigi hulka. Tegelikult on valitsuse ebakompetentne juhtimine ja Metsiku Lääne kauboikapitalism viinud meid hoopis viie vaesema hulka.

Euro kurss on viimasel ajal dollari suhtes järsult langenud ja langeb veelgi.

Kanal2 tegi nalja ja pöördus televaatajate poole küsimusega: „Kas Teid rõõmustab teadmine, et Eesti võtab järgmisel aastal kasutusele euro?“ Piketeerijad Tallinnas kandsid loosungit „Milleks abielluda sureva pruudiga?“ Pankur Indrek Neivelt aga tõdes, et Eesti liitub krooni asemel elava laibaga. Tabavad võrdlused! Neivelt märkis veel, et täna ei kahtle enam keegi selles, et sellisel kujul pole euro jätkusuutlik.

Rahva enamuse arvamus oravaid ja nendega kaasajooksvaid küülikuid ei häiri. Ansip väidab, et Eesti on huvitatud Kreeka aitamisest – Kreeka võlakirjad toovad tulu.

Püha lihtsameelsus! Vaene Eesti, kelle palgad ja pensionid on mitmeid kordi väiksemad kreeklaste omast, aidaku kreeklasi edasi üle oma võimete elada.

USA investeerija Tim Rogers soovitas loobuda Kreeka abistamisest ja lasta see riik pankrotti. See oleks tugev signaal teistele: laenu arvel laristada ei tohi, nagu tegi seda Kreeka.

Kurikuulus soomlane Sami Lotila loodab, et Eestit valitsev klikk on varsti minevik ja hakatakse uurima, kuidas 1990. aastatel pumba juures olijad Eesti peaaegu paljaks ärastasid ja varastasid. Ta loodab, et 20 aasta jooksul Eestis toime pandud kuritegusid hakatakse tõsiselt uurima ja asjaosalised saavad ka reaalse vanglakaristuse.

Tahaks loota, et see nii läheb, kuid kõik oleneb sellest, millise erakonna poolt valija järgmistel Riigikogu valimistel hääletab.

Elmar Hollmann, Kärdla

Kesknädala välismaine lugeja arvab:

Meretagune 2010-04-30
00:59:22

Imelik on see, et selgeid Eesti majanduskriisi tunde-märke ma märkasin, olles Eestist 7000 km kaugusel. Üheks oli korterite hinnad, mis Tallinnas kohati ületasid USA ja Kanada uute majade ja korterite hindu sellepärast et palgad tõusid inflatsiooniliselt ning Eesti krooni ostujõul ei olnud majanduslikku alust. Mull peab lõhkema! Udujutt on see, kui räägi-

takse teaduse arendamisest ning teaduspõhise tootmisest. Kaasaja teaduse ja tehnoloogia arendust on võimalik teha ainult suurtes ettevõtetes nagu on Siemens, Philips, Nokia, General Motors, General Electric ja sellise suurusjärgu globaalsetes firmades. Teadusest rääkimise asemel õpetage keevitajaid ja metallitöö-meistreid. Visake prügikasti kogu see "kultuur" ja humanitaaria. See meelkitab

mürategemise juurde noormehi nii et Eestit tuleb nimetada humanitaar-kerjuse riigiks. Eesti noormeeste ideaaliks on teenida sandikopikaid teiste riikide pallimängu-liigades, mis enamasti on kolmanda järgu või alamad liigad, ajaleht kirjutab uhkusega, kui mõni selline lööb värava. See on kerjuse-mentaliteet!!! Kolmenädalasel Austraalia külastamisel sai selgeks põhimõte, mis on selle riigi

tohtu suure rikkuse vundamendiks. See põhimõte on "Iga võimalus tootmiseks tuleb kasutusele võtta!". Talulapsena olin huvitatud Austraalia põllumajandusest ja külastasin Canberras põllumajanduse ministereiumi. Toodete ekspordi arvud on elanike arvu kohta imesuur! Seal see rikkus! [---] Eesti ei oska olla nii väike riik nagu ta tegelikult on!

Euro tervituseks

Andrus hüüdis: „Tere, Siim!
Euro on meil varsti siin!
Eesti kroon see oli paha,
halvem veel kui Läti raha!“

Euro, euro, euro, euro!

Oled sündind õnnesärgis,
Kuldses särgis, mitte hallis.
See on Eesti õnnemärgis!
Me ei taha kurja masu,
tahame vaid saada kasu.

Euro, euro, euro, euro!

Meie riigi õnnemärgis,
täname sind kõigest väest!
Veel on tähtis iga samm
teha nii, kui soovib Sam.

Lugeja

Kodukoht korda!

Talguliste ühispilet koos mõne „saaginäidisega“ – lumeküllus oli mändidelt rohkelt murdnud mitte ainult keskmisi, vaid ka päris suuri oksid.

dunud männioksi metsaalune mõnes kohas lausa paksult täis. Koostöö linnaosaga oli nagu alati väga hea – saime vastava varustuse (töökindad, kotid jm); talgulistele saadeti ka maitsvat hernesuppi. Lisaks tegin kohvi ja pirukaid.

Rõõm tehtud tööst kujunes suureks. Aitäh kõigile tõesti tublidele osalejatele, kes raskusi ei kardad!

Mare Peil, MTÜ Meie kodu Nõmme esinaine

on lõppenud. Järgneb vaikus?

Euroopa Keskpank

internetis oli täisteksti kättesaamine raskendatud.

Ratifikatsioonipäeval kuuest rahvasaadikust üks ütles Toompea lossi sisenemisel, et on seda kellegi käes näinud. Viis vastasid, et ei ole näinud või et "täna ehk näidatakse". Silmasin (sala)protokolle, kus kirjas, et Keskuse otsused tuleb vastu võtta 72 päeva jooksul; kui seda ei tehta, siis kutsutakse "konsultatsioonile". Keskuse otsus ju on: imperiumis peab olema ühtne raha.

Euroopast hoolivad poliitikud, finants- ja majandusspetsialistid ehk siiski julgevad teha otsuse oma mõistuse järgi. Hukkunud eurorealisti Lech Kaczynski matused näitasid tema ideede osaks saanud toetuse suurust. Iga kõrgele tõstetud "Solidarnosc'i" lipu alla koondusid kümned eurorealistid. Euroopast hoolivad riigivanemad ei saanud tema ideede toetust avaldamata jätta. Ei tõusnud ükski okaspärjaga sinilipp. (Ka Inglismaal eurorealism ei kahane.)

See, et Eestis püütakse eurorealismi lapsikult, praeguse

kõnepruugi järgi – populistlikult, maha suruda, vaid tugevdab seda.

Suurriiklik monstrum

Veel on võimalus, et suurriikliku monstri loomise katset saab veretult nurjata. Kui aidata muuta loodav Euroopa Unioon majandusühenduseks, ilma ühe "nupuga" juhitava poliitilise käsurezhiimita. Et saaks tekkida võimalus vabaks demokraatia arenguks.

Demokraatia on arengu põhifaktor.

Kuidas kadus Eesti poliitiliste võimukorporatsioonide demokraatiatunnetus? Miks tsementeerub intellekt ja hakatakse vaid demokraatiat mängima? Esita variandid töö "kalahakkabmädanemapeast" rakendamise vältimiseks. Soome president käis hoiatamas, et praegu on tähtis euro usaldusväärus.

Saksamaal ohverdas Merkel selle nimel oma poliitilise karjääri. Saab öelda, et ta on osalenud NO99 etendustel, lugenud "aprillinalja", sest on öelnud: "Kui me ei suuda euro

stabiilsust tagada praegu, lubatud "Euroopa projekt".

Need on kindlad märgid, et Ansipi unistus täideti – talle anti kätte reformikangelase aunimetus. Sama ka Ligil ja Lipstokil – nemad said "Forumit" saates toonitatult mornilt krooni matused ära pidada. Aga Eesti iseseisvuse sümbol, Eesti kroon, jääb seekord püsima. Hunded söönud, lambad terved...

Päästa nii ennast kui ka Euroopat

Kui päästame iseenda, päästame meie esivanemate poolt elamiseks valitud maailmajao – Euroopa. Eestlaste riik on Euroopas arenenud 7000 aastat. Vabadusevajaduse sunnil on oma mõistuse ja kätega (eestlase jonniga) loodud elamiseks vajalikud väärtused, oma kultuur, oma keel. Pole kordagi tekkinud mõtet omaalgatuslikult loobuda iseseisvate otsuste tegemisest.

Praegune kollaborantide diktatuuri katse iseseisvuse sümbol Eesti kroon maha kiskuda

on ekslik katse, on kogu ajaloos esmakordne.

(Poenukatagustest aruteludes on see eestlaste riigi arengus esimene Suur Eksitus pärast Suurt Pauku.) Oleme kohustatud selle nurjama.

Meil on vaja vaid neli-viis aastat, et valimiste teel vahetada müügimeeste valitsusega, tagasi võidelda turud, kätte saada meile tekitatud kahjude kompensatsioon ja taastada loomuliku majanduse struktuur oma riigis, kus saab demokraatlikult toimida põhiseaduslik põhimõte: kapital teenib kapitali omanikku.

Vähemalt nii pikk peab olema imperiumi surmafaas. Eesti krooni mahakiskumine lühendaks seda tunduvalt.

Kaks järjestikust põlvkonda ei ela üle kaht imperiumi lagunemist.

Alustagem põhiseadusliku korra taastamist "aprillinalja" toomisega rahvahäätetusele.

R I S T S Õ N A

A crossword puzzle grid with various words filled in. The grid is 12 columns wide and 20 rows high. Two photos are included: one of a man in a suit with a speech bubble saying "No, kellega...?" and another of a man in a brown jacket with a speech bubble saying "Ära murese - ...!".

Across words:

- 1. NÄITLEJA
- 2. AAS. NURM
- 3. JAAN EINASTO HELIL (IN+N) SUPL
- 4. MOES KRIIPS VIIMSE-PAEVA PÕHAKUD
- 5. ... JA MÕDI
- 6. OHKAMINE - GRAAFIA (KIVITRÜKK) TELEMEESE (IN+N)
- 7. TAAS TEIE KÜLA VÕRUMAAL
- 8. LAUSE LIIGE KRIIKSATUS
- 9. VALJALATUV KANDEOSA URAAN LAULIJAT (N+N)
- 10. LÄBIRAAKIMISED ON... (TEAT. SEISUS) RISKI
- 11. KÜLA HARJUM... L KAITSEJÕUD SAO TONN
- 12. PEDAJAS KUNSTNIK TEAT. LISA-SEADISTE
- 13. REET LINNA+PIIRITS SEINA AVANI
- 14. ILUKIRJANDUSE VALIKKOGU TELG TERAVILI
- 15. DOLPH... (FILMI-STAAR) SOLK NAISENIMI
- 16. ERGUTUS-TRUUP ... PUU (PÄHASPÜÜ) LÕH. KIRJ
- 17. INGL. K. EITUS NEATE
- 18. AINE LÄMMAS-TIKU JA VESINIKU ÜHEND
- 19. ... MEETER IGATSUS-VALU
- 20. REISE-MAJANDAV EESTI ILMA-KAARE
- 21. ... MAA-VÄRAV EESTI HELIL (IN+N)
- 22. ... SOOME KIRJ.
- 23. VESINIK 1000.
- 24. MEHEÕE
- 25. ... MEETER
- 26. INGL. K. EITUS NEATE
- 27. ... MEETER
- 28. ... SOOME KIRJ.
- 29. ... LEPING. ... VIISA-RUUM
- 30. ... VEE-SÕIDUKI
- 31. KULTUURI-ASUTUS
- 32. ... LEPING. ... VIISA-RUUM
- 33. VEOAUTO
- 34. DOKTOR
- 35. URMI REINDE
- 36. ÕILSA
- 37. ... FILM ENO. MALETAJA HUMALA-VESI ... KIRI
- 38. LOOM+1.
- 39. NULJITON
- 40. VÄRDJAS
- 41. METSA-TUKAL

Ristsõna: JAANUS KÕRV

Rüütli: "No, kellega...?" "Ära murese - ...!" " ... mul siin jäid mõned üle!"

Nädala juubilar EDGAR SAVISAAR 60

* Õnnitlen omariikluse taastamise protsessi kõige tegusamat, taiplikumat ja tulemuslikumat vedajat juubelisünnipäeva puhul! Ka taassündinud Eesti Vabariik ei ole enam laps ja oskab küll kiuslike kiibitsete kiuste teha vahet malesuurmeisteri ja võidujanuste salongikabetajate vahel.

Jüri Rätsep
vabariigi algusaegade teekaaslane

* Eesti iseseisvumise ühel peaarhitektil pole lastud oma Jumalast antud poliitikatalenti täiel määral ja positiivselt rakendada. Eestile sellest sündinud kahju on mitmekordne: Savisaare poliitilisele tõrjutusele lisaks on kasinamate võimetega poliitikut ja poliitikaanid pidanud oma energiast suure osa kuluks selleks tõrjetöö-woodooks, mitte positiivseteks algatusteks. Kõige kurjakuulutavam on see, kui voolitav on olnud Eesti avalik arvamus – isegi paljud vanema põlve haritlased ei julge Eesti vabanemise lugu enam mäletada nii, nagu nad seda ise läbi elasid.

Mati Hint

Kallis Edgar!

Sa oled alati olnud ja jääd meie lipuks ning ristiks, millele meie kõik, keskerakondlased, vabatahtlikult ennast lasime tõmmata! Eks see ongi vabadus – lipp ja rist, mille igaüks endale vabalt valib. Sulle tugevat tervist ja sõpru, kes kunagi ei reeda!

Vladimir Velman

Sügavalt austatud härra Savisaar!

Õnnitlen Teid südamest tähtsa juubeli puhul Teie elus, mille olete pühendanud oma rahva teenimisele, seistes juba Eesti iseseisvuse hälli juures! Soovin siiralt Teile tervist, energiat ja jõudu, et jätkata oma mitmekülgset tegevust, ning loodan, et ka Teie heatahtlik suhtumine Eesti Õigeusu Kiriku Moskva Patriarhaati jääb muutumatuks ning meie sõbrasuhted vaid tugevnevad!

Siira lugupidamisega
Kornelius

Tallinna ja Kogu Eesti Metropoliit

* Meie 25-aastase tutvuse jooksul on me poliitilised vaated olnud mõnikord väga sarnased ja mõnikord väga erinevad. Kõikide nende poliitiliste kohtumiste ja väitlemistest juures olen ma aga alati imetlenud Edgar Savisaare oskust inimesi veenda ja lummata. Soovin talle juubeliks: "Aeg läheb, õnn ei kao. Tere tulemast järgmisse kümnendisse! Palju õnne!"

Siim Kallas

* Edgar Savisaare poolt kordasaadetust jätkuks päris mitme mehe poliitiliseks karjääriks. Paraku on Savisaare laulva revolutsiooni aegne positiivne, rahvast ühendav ja kaasakiskuv kuvand asendunud tänaseks miinismärgilise, ärgitades erakondi, poliitikut ja ka suurt osa avalikkusest ühinema tema vastu. Muidugi on ta ka sellisena Eesti poliitikas oluline figuur. Poliitika on meeskonnamäng. Kui iseseisvuse taastamise ajal olid Savisaare kõrval meie teaduse ja kultuuri tipud, siis nüüd tuleb tal poliitikat teha koos elmarseppe ja viisitammedega. Mõnikord tekib tunne, otsekui oleksid kunagine Rahvarinde liider ning tänane Tallinna linnapea kaks täiesti erinevat isikut. Ma ei ole kaotanud lootust näha Savisaart kunagi veel hoopis kolmandas kvaliteedis. Aastate eest õpetas Savisaar filosoofiaseminaris aspirantidele, et teesi ja antiteesi järel saabub süntees. Ning kuuekümnendal ei tarvitse poliitilise karjääri kõrghetk veel kaugeltki mööda olla.

Juhan Kivirähk
sotsioloog

Imestaja mõtted suure mehe sünnipäevaks

"Edgar Savisaar on suutnud mind korduvalt üllatada. Näiteks sellega, et ta lihtsalt tuleb su juurde ja ütleb mõne hea, tunnustava sõna. Paljud, kes temast hetkel palju madalamal positsioonil, ei leia selle jaoks aega ega alandlikkust. Tuiskavad teregi ütlemata mööda. Tema tuleb, naeratab, pistab käe pihku ja ütleb, et mu kõne läks jälle otse südamesse.

Kui linnapea Edgar Savisaar vaatab linnavalitsuse hoonest üle ilusaks tehtud Vabaduse väljaku Jaani kiriku poole, siis peaks ta mitu järgmist kuud nägema seda, kuidas tänu tema julgele pealehakkamisele muutub see kirik aina kaunimaks. Tallinn on suutnud viimase kümne aasta jooksul anda meie vanade pühakodade kordategemiseks üle saja miljoni krooni. Tänu mehele, kelle linnapeaks olemise ajal see ilus tegevus ilusa alguse sai!

Vaatamata kõigele pole temast kadunud see laps, kelles on spontaansust ja siirust, headust ja tänuilikkust, aga ka kiiret solvumist ja ilusat andeksandmist.

Münl on põhjust talle öelda suur tänu põnevate kohtumiste eest ja selle eest, et ta on täitnud kõik need lubadused, mida ta mulle kui Jaani koguduse vaimulikule ja Tallinna praostile on andnud.

Hugo Hiibus

31. mail saab 60-aastaseks poliitik, teadlane ja publitsist Edgar Savisaar.

Toimetus kogus sel puhul mõtteid väikeselt osalt suurest hulgast inimestest, kel juubilarile midagi öelda on, ühinedes õnnitlejatega ka omalt poolt. Kõn

Soovin talle armastust ja valgust, häid nõuandjaid ning ausaid ja hoolivaid kriitikuid!

Soovin talle nagu vanad iirlased ütlesid: Jumal olgu Su ees ja Su taga, Su all ja Su kohal. Su ees, et Sulle juhata da õiget teed. Su taga, et Sind kaitsta vaenlaste eest. Su all, et Sind üles aidata, kui kukud. Su kohal, et Sind õnnistada."

Jaan Tammsalu

Tallinna Jaani kiriku koguduseõpetaja

Õnnitlused vanalt võitluskaaslaselt

"Edgaril on alati olnud täpne ettekujutus oma eesmärkidest; peaesmärk oli tal aga Eesti iseseisvuse taastamine. Just tema oli Rahvarinde-päevil Molotovi-Ribbentropi pakti uurimise komisjoni loomise initsiaator. Tema korraldas mitu MRP-ga seotud loengut, millest teiste hulgas ka mina osa võtsin. Teiseks, just Edgar oli see mees, kes töötas välja ning tuli lagedale isemajandava Eesti (IME) ideega. Mõte, et Eesti, ja Balti riigid üldse, saaksid eksisteerida väljaspool NSV Liitu, oli tol hetkel vastuvõtmatu. Tema näitas, et see on võimalik. Kolmandaks tuletan meelde, et tol ajal, kui MRP avalikustamist pidurdati ning Aleksandr Jakovlevi ettekanne taheti kalevi alla panna, oli Savisaar see, kes organiseeris rahvusvahelise pressikonverentsi, kuhu tuli suur hulk Lääne ajakirjanikke. Meie Edgariga kahekesi esinesime sel pressikonverentsil, millel oli tohutu resonants ja tänu millele toimus ka Jakovlevi ettekanne. Soovin Edgarile südamest õnne, jõudu ja tahet. Soovin, et temas säiliks need omadused, mis on alati teda paljudest poliitikutest eristanud. Nimelt pole Edgar kunagi teinud midagi vaid enda isiklikku kasu silmas pidades, vaid ainult Eesti õitsengu ja iseseisvuse nimel."

Juri Afanasjev

ajaloolane, Venemaa Riikliku Humanitaarülikooli looja, Prantsuse Auleegioni Ordeni ning Maarjamaa Risti kavaler

* "Sain Edgariga tutvavaks 1988. aasta kevadel, kui Eesti Televisioonis tegime sarja "Mõtlemine veel" ja temagi ühte saatseks eksperdina esinema oli kutsutud. Ta ei kuulu nende inimeste hulka, kelle kohta võib öelda, et nagu tuppa tuleb, nii saab teda kohe kogu tuba täis. Kõneldes hoiab ta detsibelle pigem kokku, kui käib nendega pillavalt ringi, tema jutt ei sära vaimukustest ega tule ette, et ta kuulajailt kunagi oleks aplausi kerjanud. On ju niisuguseidki kõnemehi nähtud, kes ütlevad lause ja kohe astuvad mikrofonile eest kaks sammu tagasi, et publik ikka aru saaks - nüüd on aeg heakskiitvalt plaksutada! Nõupidamistel pead enamasti viltu hoides kuulab ta rohkem teisi kui räägib ise. Ja ega alati ei saagi aru, kas ta asja heaks kiitis või sellele hoopis vastu on. Ometi on Edgar Savisaar mees, kes Eestis pöördelistesse aastatesse möödunud sajandi 80-ndate lõpul ning 90-ndate algul kindlasti kõige märgatavama jälje jättis. Ta pakkus välja ideid, pani neisse uskuma ja viis need ka ellu. Ta ei hiilunud sellega, millega hiilgasid paljud teised, ometi jättis ta siis kõik teised kaugele seljataha.

Ma ei ole Edgarit kunagi näinud päris südamest naerimas. Aga ta on pikk elu veel ees. Loodan, et mõni asi teda ükskord nii ohjeldamatu laginaga naerma paneb, et silmist lausa pisarad jooksevad,

ja et midagi jõuab ta veel niisuguse vaimustusega heaks kiita, et on valmis kas või peaga lakke hüppama. Ainult vaadaku ette – pead tuleb ikka hoida!"

Juubeliõnnitlusega
Rein Järlik

* Edgar Savisaarel on mõned head ja mõned halvad iseloomujooned. Kesknädalal on ainult halvad. Ma ei soovi oma nime selle lehega siduda.

Tiit Pruuli

Kallis Edgar!

Aastad on läinud, aga Sinu sarm, särav intellekt ning seksikus on jäänud. Nüüd ei ole muud kui täiskäik edasi, sest uued võidud poliitikataevas ootavad!

Irja

(Inno nõustub kõiges peale seksikuse)

* Edgar Savisaar on imagoloogilisel tähelepanuväärne kuju - talle ei hakka külge mitte ükski silt. Kelleks kõigeks teda viimase 20 aasta jooksul küll on ajakirjanduses tituleeritud või tembeldatud! Aga mitte ükski hüüdnimi pole õieti külge kleepunud, järelikult pole mitte ükski neist avalikkusele tundunud ammendavalt iseloomulik. Selle asemel on ta enesele tähelepanuväärselt reserveerinud Edgari nime: kui tänapäeva Eestis öelda "Edgar", siis tähendab see automaatselt Savisaart. (Umbes nii nagu "Bach" tähendab Johann Sebastian Bachi, ja mitte näiteks Carl Philipp Emanuel Bachi, kes oli küll samuti tubli muusik.) Kelle muu nime kannab 20. august "edgaripäevana"? Ja ma tahaksin näha reformierakondlast, kes paneb oma lapsele nimeks Edgar!

Linnar Priimägi
imagoloog

* Harva on inimene, kes pole kasvanud poliitilises mikroklime, end nii järjekindlalt tegijana võimurõõmades hoidnud. Edgar Savisaar on võimekas ja võimukas mitmetahuline mees. Temast kõikehõlmavamalt telegrammistilis kirjutamine on võimatu. Andku juubilar mulle andeks mu konspetseeriv lähene misviisi!

Edgar ei ole mustermees, kes naeratades ja komplimente puistates lainetel hõljuks. Ta ei pelga konflikte, kui need seatud sihte ellu viia aitavad. Nüüd juba üle 20 aasta on ta lainemurdjana eesliinil.

Edgar on panoraamne mõtleja. Tema arutlusi ja kõnesid ei saa tähelepanuta jätta. Mees, kel pole sihte, seda ei suudaks. Edgar Savisaart jätkub kõigile – ta on unikaalne mees. Aga täna? Mida Sulle soovida? Öelda "Tehtud!" ei saa panoraamse mõtlejana kunagi. Seepärast tahan Sulle soovida midagi lihtsat: Edgar, võta oma igapäevase lainemurdmise kõrval näha enda ümber veidi ka muud, tundmaks seda, mis hinge kosutab – kevadet, inimesi, kes Sinust hoolivad. Võta nende jaoks aega. See aeg on vajalik Sinu enda laadimiseks ja järgmiste lainete murdmiseks. Õnne Sulle!

Siiri Oviir